

MESTNA OBČINA MARIBOR
Svet invalidov Mestne občine
Maribor

**POROČILO O REALIZACIJI AKCIJSKEGA
NAČRTA ZA IZBOLJŠANJE ENAKIH
MOŽNOSTI ZA INVALIDE
V MESTNI OBČINI MARIBOR**

(JANUAR 2020)

KAZALO

SPREMNA BESEDA ŽUPANA MOM.....	4
SPREMNA BESEDA PREDSEDNIKA SIMOM.....	5
I. UVOD.....	6
SEZNAM KRATIC.....	7
II. PREGLED IZVEDENIH AKTIVNOSTI.....	8
1. OZAVEŠČANJE IN INFORMIRANJE JAVNOSTI O INVALIDSKI PROBLEMATIKI.....	8
1.1. OZAVEŠČANJE IN INFORMIRANJE JAVNOSTI.....	8
1.2. OZAVEŠČANJE IN INFORMIRANJE MESTNIH SLUŽB.....	11
2. SKRIB OBČINE ZA ZDRAVJE.....	14
2.1 SOFINANCIRANJE IN IZVAJANJE OSNOVNIH IN DODATNIH PROGRAMOV ZDRAVSTVENEGA VARSTVA.....	14
2.2. SODELOVANJE Z VARUHO BOLNIKOVIH PRAVIC.....	16
3. REHABILITACIJSKI PROGRAMI.....	17
3.1. ZAGOTOVITEV DOSTOPNOSTI REHABILITACIJSKIH PROGRAMOV.....	17
3.3. OSEBNA ASISTENCA.....	17
4. STROKOVNO-PODPORNE SLUŽBE.....	19
4.1. OZAVEŠČANJE ZAPOSLENIH STROKOVNIH DELAVCEV O INVALIDIH.....	19
4.2. OZAVEŠČANJE POTENCIALNIH SPONZORJEV ZA RAZLIČNE USLUGE IN POMOČ PRI DELU.....	19
4.3. INFORMACIJSKA DOSTOPNOST STROKOVNO PODPORNIM SLUŽB.....	19
4.4. STROKOVNO PODPORNIM PROGRAMI PO PODROČJIH.....	20
4.5. IZGRADNJA STROKOVNIH KAPACITET DRUŠTEV.....	20
5. ARHITEKTURNA IN KOMUNIKACIJSKA DOSTOPNOST.....	20
5.1. DOSTOPNOST JAVNIH POVRŠIN.....	20
5.2. JAVNE SANITARIJE.....	21
5.4. JAVNI TRANSPORT.....	23
5.5. TAKSI SLUŽBA.....	23
5.6. KULTURA.....	23
5.7. JAVNI SEKTOR.....	23
5.8. JAVNE PRIREDITVE.....	23
5.9. ZASEBNI SEKTOR.....	24
5.10. RAZNO.....	24
6. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE.....	24
6.1. VSEŽIVLJENJSKO UČENJE.....	24
6.2. DOSTOPNOST IZOBRAŽEVANJA.....	24
6.3. UČNA POMOČ.....	25
6.4. USPOSABLJANJE PROSTOVOLJCEV ZA DELO Z OTROKI S POSEBNIMI POTREBAMI.....	25
6.5. IZOBRAŽEVANJE BREZPOSELNIH IN DELOVNIH INVALIDOV.....	26
6.6. OZAVEŠČANJE IN INFORMIRANJE.....	26
7. DELO, ZAPOSLOVANJE, MATERIALNA IN SOCIALNA VARNOST.....	26
7.1. POVEČANJE ZAPOSLOVANJA OSEB Z INVALIDNOSTJO.....	27
7.3. OZAVEŠČANJE O PROBLEMATIKI ZAPOSLOVANJA INVALIDOV TER PROMOCIJA ERGONOMIJE, AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IN VKLJUČEVANJE INVALIDOV VANJE	29
7.4. PROMOCIJA DUŠEVNEGA ZDRAVJA NA DELOVNEM MESTU MED GOSPODARSKIMI SUBJEKTI.....	30
7.5. SOCIALNA VKLJUČENOST.....	30
7.6. OZAVEŠČANJE DELODAJALCEV O POTREBAH DELAVCEV Z INVALIDNOSTJO.....	32
8. DRUŽINSKO ŽIVLJENJE IN SPOŠTOVANJE OSEBNE INTEGRITETE.....	33
8.1. OZAVEŠČANJE.....	33
8.2. SPODBUJANJE OSEBNE ASISTENCE.....	34

9. KULTURA	35
9.1. VKLJUČEVANJE OSEB Z INVALIDNOSTJO V KULTURNE DOGODKE, PRIREDITVE	35
9.2. SISTEMATIČNO VKLJUČEVANJE UPORABNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI V KNJIŽNIČNE STORITVE.....	37
9.3. OZAVEŠČANJE KADRA O POTREBAH INVALIDOV	38
9.4. INFORMACIJE O DOSTOPNOSTI KULTURNIH DOGODKOV	38
9.5. PODPORA MO MARIBOR IN SVETA INVALIDOV PRI KULTURNIH PROGRAMIH INVALIDSKIH DRUŠTEV	39
10. ŠPORT IN REKREACIJA	41
10.1. SPODBUJANJE AKTIVNEGA NAČINA ŽIVLJENJA MED INVALIDNO POPULACIJO	41
10.2. ORGANIZIRANJE SKUPNIH ŠPORTNIH IN ŠPORTNO REKREATIVNIH DOGODKOV	41
10.3. ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI ŠPORTNIH VSEBIN IN OBJEKTOV.....	43
10.4. IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ZA TRENERJE INVALIDSKIH ŠPORTOV	46
11. VERA	47
11.1. ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI IN SPODBUJANJE ENAKIH PRAVIC DO VEROIZPOVEDI	47
12. VKLJUČENOST INVALIDOV V OBLIKOVANJE POLITIKE IN NAČRTOVANJE INVALIDSKEGA VARSTVA	47
12.1. VKLJUČITEV DRUŠTEV V PROCESSE OBLIKOVANJA POLITIKE INVALIDSKEGA VARSTVA S STRANI MOM	47
12.2. PODPORA MOM PRI VPLIVANJU DRUŠTEV NA OBLIKOVANJE POLITIKE INVALIDSKEGA VARSTVA	48
13. OBČINSKI AKTI	49
14. FINANČNA IN VSEBINSKA PODPORA	49
14.1. BREZPLAČNA UPORABA OBČINSKIH PROSTOROV	50
14.2. SOFINANCIRANJE PROGRAMOV IN PROJEKTOV INVALIDSKEGA VARSTVA.....	50
14.3. SOFINANCIRANJE PROGRAMOV ŠPORTA INVALIDOV	51
14.4. SOFINANCIRANJE ZAPOSILITEV INVALIDOV V PROGRAMU JAVNIH DEL.....	51
14.5. VSEBINSKA IN FINANČNA PODPORA OZAVEŠČANJU JAVNOSTI	52
14.6. FINANČNA IN VSEBINSKA PODPORA DELOVANJU SVETA INVALIDOV	52
15. USPOSABLJANJE STROKOVNEGA KADRA	52
16. SPREMLJANJE IN UGOTAVLJANJE UČINKOV SPREJETIH UKREPOV	52
16.1. OBLIKOVANJE SISTEMA SPREMLJANJA UČINKOV IZVEDENIH UKREPOV	53
16.2. PERIODIČNO SPREMLJANJE SPREJETIH UČINKOV	53
17. MEDNARODNO SODELOVANJE	53
III. SKLEPNE MISLI	54
SEZNAM PRILOG	57

SPREMNA BESEDA ŽUPANA MOM

Spoštovani,

zakorakali smo že v leto 2020, ki nam prinaša nove cilje in izzive. Ustvariti takšne pogoje za življenje, da bomo imeli vsi enake možnosti, je samo po sebi umeven cilj. Kljub stalnim prizadevanjem nas čaka še nekaj dela, da tudi invalidom omogočimo boljšo kakovost bivanja v našem mestu.

Tudi v letu 2019 je Svet invalidov Mestne občine Maribor skupaj z invalidskimi društvi in posamezniki veliko doprinesel k uresničevanju ciljev Akcijskega načrta za izboljšanje enakih možnosti za invalide v Mestni občini Maribor. Iskrena hvala, da s konstantnimi spodbudami za odpravo neenakosti in pomanjkljivosti ter z aktivnostmi na tem področju znatno prispevate, da je naše mesto prijaznejše za invalide. V preteklem letu je bilo veliko narejenega na področju dostopnosti, zaposlovanja in socialne varnosti, športnega udejstvovanja, kulture ... Realiziranih je bilo tudi kar nekaj pobud posameznikov in društev, nekatere pa še predstavljajo opomnik, da nam dela še ne bo zmanjkalo. Skupno sodelovanje različnih organizacij in posameznikov na področju vključevanja invalidnih oseb v družbo bo ravno zaradi tega tudi v prihodnje pomembno.

Ker se želimo v našem mestu s ponosom imenovati Občina po meri invalidov, sem prepričan, da bo Svet invalidov Mestne občine Maribor svoje poslanstvo še naprej dobro opravljal.

Saša Arsenovič
župan MO Maribor

SPREMNA BESEDA PREDSEDNIKA SIMOM

Spoštovani,

ob pregledu aktivnosti Sveta invalidov Mestne občine Maribor s katerimi v veliki meri pripomoremo k uspešni realizaciji akcijskega načrta za izboljšanje enakih možnosti za invalide vam iskreno čestitam že za deseto leto skupnega dela v Svetu invalidov Mestne občine Maribor.

V šestih letih kar ste mi zaupali vodenje Sveta invalidov MOM smo s skupnimi močmi izvedli številne aktivnosti s katerimi izvajamo svoje poslanstvo pomagati in zagotavljati boljše pogoje za enakopravnejše vključevanje invalidov v življenje in delo v družbi na kar smo lahko vsi skupaj resnično ponosni.

Prepričan sem, da bomo še naprej s svojimi predlogi, pobudami, sodelovanjem in delom pri organiziranju različnih aktivnosti, skupaj nudili invalidom enakopravnejše vključevanje v družbo. Uspešno pa bomo reševali invalidsko problematiko samo z resnim, celovitim in hkrati človeškim pristopom in posluhom do sočloveka, ki potrebuje pomoč, za kar si bomo morali s skupnimi močmi in ob potrebnih velikih večjih podporah vodstva občine in strokovnih služb MOM prizadevati še naprej.

Zelo sem ponosen, da so naše aktivnosti prepoznane in spoštovane tudi širše v Sloveniji, za kar smo zaslužni vsi skupaj; vodstvo Sveta invalidov MOM, člani sveta in člani delovnih skupin, strokovne službe Mestne občine Maribor in druge javne institucije v mestu.

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste s pobudami in predlogi ter svojim sodelovanjem in delom pripomogli k uspešni izvedbi naših skupnih aktivnosti, še posebej pa se vam zahvaljujem za izkazano zaupanje in podporo. Hvala tudi medijem, ki so s svojim pozitivnim poročanjem vsekakor pripomogli k osveščanju širše javnosti o delu in aktivnostih Sveta invalidov Mestne občine Maribor.

Milan Kotnik
predsednik Sveta invalidov
Mestne občine Maribor

I. UVOD

Mestna občina Maribor je v letu 2019 aktivno izvajala sprejet Akcijski načrt za obdobje 2015 – 2021. Pri tem smo tesno sodelovali z invalidskimi in humanitarnimi organizacijami ter z invalidi posamezniki, ki so posredovali svoje predloge izboljšav. Listina »Občina po meri invalidov«, ki jo je Mestna občina Maribor prejela leta 2010, nas zavezuje, da z aktivnostmi na tem področju nadaljujemo v čim večji meri.

Splošni cilj, ki ga želimo doseči z izvajanjem Akcijskega načrta, ostaja enak, to je doseči tako družbo, da bodo imeli vsi državljani enake možnosti. Kot ključne smo tudi v letu 2019 opredelili naslednje cilje:

- Zagotavljati arhitekturno, komunikacijsko in informacijsko dostopnost in s tem krepiti enake možnosti samostojnega in neodvisnega življenja invalidov
- Ozaveščati javnost o potrebah invalidov in dvigovati raven zavesti o aktivni vlogi invalidov, njihovih pravic do izenačitve možnosti in do zaščite pred diskriminacijo
- Zagotavljati podporo strokovno podpornih služb pri izvajanju in razvoju programov za vključevanje invalidov v vsa področja družbenega življenja,
- Spodbujati medsebojno sodelovanje vseh služb in organizacij, ki pokrivajo življenje invalidov z namenom, da zagotovijo invalidom optimalne pogoje za enake možnosti za neodvisno življenje in vključevanje v družbene procese

Pri uresničevanju Akcijskega načrta imajo pomembno vlogo prav Svet invalidov MOM in vanj vključena invalidska društva. V uresničevanju ciljev Akcijskega načrta aktivno sodeluje 9 delovnih skupin Sveta invalidov, ki pokrivajo posamezna področja dela (zakonodajo, zaposlovanje, kulturo, šport in druga). Članstvo skupin tvorijo invalidi in kompetentni strokovnjaki strokovnih služb v MO Maribor. Iskrena hvala vsem za dobro in učinkovito delovanje v letu 2019.

SEZNAM KRATIC

CIV – Civilni invalidi vojn
CPR – Center za poklicno rehabilitacijo
DBE – Dislocirana bivalna enota
DGNP MB – Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor
DP – Društvo paraplegikov
DOM – Društvo Dom invalidskih društev Maribor
DŠIS – Društvo študentov invalidov Slovenije
DU – Društvo upokojencev
FIHO – Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij
KD REPS – Kinološko društvo za reševalne pse Maribor
MD – Medobčinsko društvo
MDCP – mariborsko društvo za cerebralno paralizo
MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MDSS – Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih
MO – Mestna občina
MOM – Mestna občina Maribor
MS – Multipla skleroza
MTC – Medicinsko termalni center
NUK – Narodna univerzitetna knjižnica
OS – Območna služba
RK – Rdeči križ
SLO – CANIS Slovensko združenje inštruktorjev, center za šolanje psov vodičev in psov spremljevalcev
SNG – Slovensko narodno gledališče
SVZ – Socialno varstveni zavod
ŠOUM – Študentska organizacija Univerze v Mariboru
TDZ – Težave v duševnem zdravju
TRC – Termalno rekreacijski center
UGM – Umetnostna galerija Maribor
UKC – Univerzitetni klinični center
UKM – Univerzitetna knjižnica Maribor
URI – Univerzitetni rehabilitacijski inštitut RS
VDC – Varstveno delovni center
ZDCIV – Zveza društev civilnih invalidov vojn
ZDGN – Zveza društev gluhih in naglušnih
ZDIS – Zveza delovnih invalidov Slovenije
ZDSS – Zveza društev slepih in slabovidnih
ZMSS – Združenje multiple skleroze Slovenije
ZPIZ – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
ZTK – Zdravstveno-terapevtska kolonija
ZZZS – Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

II. PREGLED IZVEDENIH AKTIVNOSTI

1. OZAVEŠČANJE IN INFORMIRANJE JAVNOSTI O INVALIDSKI

PROBLEMATIKI

V Akcijskem načrtu za izboljšanje enakih možnosti za invalide 2015 - 2021 lahko zadane ukrepe na tem področju razdelimo v

1. Ozaveščanje in informiranje javnosti
2. Ozaveščanje in informiranje strokovnih služb MO Maribor

1.1. OZAVEŠČANJE IN INFORMIRANJE JAVNOSTI

INFORMIRANJE IN OZAVEŠČANJE JAVNOSTI S POMOČJO JAVNIH OBČIL

Svet invalidov MO Maribor je v letu 2019 v sodelovanju z invalidskimi društvi organiziral veliko javnih dogodkov, ki so pripomogli k ozaveščanju občanov. Takšni dogodki so bili Športne igre invalidov, Športno rekreativno srečanje invalidov, Dan mobilnosti invalidov, sodelovanje na Festivalu Lent – Art kamp, Kulturni večer invalidov in drugi. S sodelovanjem službe za stike z javnostjo MO Maribor smo na vse prireditve vabili medije, o dogajanju smo obveščali tudi na občinski spletni strani v sliki in besedi. Pomembno vlogo pri ozaveščanju občanov imajo prav mediji, ki imajo možnost ozaveščanja najširše javnosti.

Priloga 1: Časnik Večer o Dnevu mobilnosti invalidov 2019

INFORMIRANJE PREKO SPLETNE STRANI MESTNE OBČINE MARIBOR

Na spletni strani [Mestne občine Maribor/invalidi](#) sporočamo uporabnikom pomembne informacije, objavljamo vabila na seje sveta invalidov, zapisnike sej, aktualnosti, zanimivosti, fotogalerijo skupnih dogodkov. Stran je namenjena javnosti, invalidom in strokovnim službam. Glede na predloge uporabnikov si prizadevamo sproti prilagajati vsebino strani. Spletna stran je prilagojena invalidom, trenutno pa je spletna stran MOM v fazi prenovitve. Da bo spletna stran kar najbolj dostopna za vse, so invalidi v novembru 2019 podali oceno dostopnosti obstoječe občinske spletne strani. Ocena je bila izdelana v okviru projekta Omogočanje multimodalne mobilnosti za ranljive osebe, v sodelovanju z go. Mašo Malovrh, Beletrina.

GLASILO SVET INVALIDOV

V oktobru 2019 smo izdali že 10. številko skupnega glasila invalidskih društev in Sveta invalidov MO Maribor. Vsebino glasila prispevajo člani mariborskih invalidskih društev in je raznovrstna, koristna in zanimiva. Glasilo smo brezplačno razdelili vsem invalidskih in humanitarnim društvom, mestnim svetnikom, NUK, Mariborski knjižnici in drugim institucijam, na voljo pa je tudi na sedežu MO Maribor.

Priloga 2: Glasilo Svet invalidov, 10. številka

DELOVANJE INFORMACIJSKE PISARNE ZA INVALIDE

Informiranje občanov na MO Maribor poteka tudi v informacijski pisarni za invalide. V letu 2019 so občane najpogosteje zanimale informacije o brezplačnem prevozu za invalide v Mestni občini Maribor, o urejanju parkirne karte za invalide in o evropski kartici ugodnosti za invalide.

FESTIVAL LENT – ART KAMP

V okviru Festivala Lent se je tudi v letu 2019 v Mestnem parku odvijal Art kamp. Na Festivalu so uspešno sodelovala tudi mariborska invalidska društva. Društva so se predstavila na izkustvenih delavnicah in s promocijskim gradivom. Invalidi so se aktivno vključevali tudi v predstavitvene aktivnosti ostalih sodelujočih organizacij.

V Društvu paraplegikov Podravja so sodelovali s predstavitvijo raznih zanimivih projektov (športnih dejavnosti, prodaje likovnih izdelkov, delitev promocijskega materiala, glasbenih točk). Po vsakem zaključku so poskušali vzpostaviti dialog z gosti in obiskovalci; posebej z najmlajšimi.

Društvo se je predstavilo z likovniki Miranom Jernejškom, Francem Ekartom, Radovanom Grosom, z zabavnimi glasbenimi točkami, ki jih je pripravil Robi Krček s svojimi prijatelji, kjer so se uspešno vključili tudi ostali člani in prisotni obiskovalci, ter z aktivom žena, v imenu katerih je Hermina Namestnik vsem prisotnim ponudila njihove okusne domače sladice.

DAN MOBILNOSTI INVALIDOV

18.9.2019 je v okviru Evropskega tedna mobilnosti v Mariboru potekal že 11. Dan mobilnosti invalidov. Program je bil zelo zanimiv in pester ter medijsko odmeven. Na Trgu svobode v Mariboru je svoja prizadevanja za čim boljšo mobilnost predstavilo 11 mariborskih invalidskih in humanitarnih društev, program je vzporedno potekal tudi na Slomškovem trgu, velika udeležba je bila tudi na inkluzijskem sprehodu med zanimivimi drevesi v Mestnem parku, zanimiva je bila tudi krožna kolesarska tura po Mariboru. Sodelovalo je 145 udeležencev, od tega 30 prostovoljcev iz različnih društev in organizacij.

Člani invalidskih društev so nas s pomočjo razstavljenih predmetov, brošur in pripomočkov seznanili z dogajanjem v društvih. Vsako društvo je predstavilo svoj način mobilnosti, težave, pripomočke in posebnosti pri premagovanju ovir v vsakdanjem življenju. Predstavili so se **Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Maribor; MD delovnih invalidov Maribor; Društvo bolnikov po možganski kapi Podravja Maribor; SONČEK – mariborsko društvo za cerebralno paralizo; Društvo študentov invalidov Slovenije; Društvi SLO – CANIS IN REPS; Združenje multiple skleroze Slovenije, podružnica Maribor; Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor; Društvo ledvičnih bolnikov Lilija Maribor; Društvo diabetikov Maribor** je izvajalo brezplačne meritve sladkorja v krvi in merjenje tlaka; Humanitarna organizacija **INKONT Maribor** je predstavila programe in pripomočke za lajšanje težav inkontinence. OO rdečega križa Maribor in predstavnici UKC Maribor sta izvajali določanje krvne skupine.

Sočasno je potekal tudi inkluzijski sprehod med zanimivimi drevesi v Mestnem parku, ki je bil izveden v organizaciji in sodelovanju Planinskega društva Maribor Matica in Hortikulturnega društva Maribor. Udeležilo se ga je ok. 60 oseb. Sočasno so se kolesarji v spremstvu in pod vodstvom predstavnikov Mariborske kolesarske mreže udeležili 10 km dolge krožne vožnje po Mariboru. Kolesarji so uporabljali različna kolesa, od navadnih do prilagojenih. Vsi sodelujoči

na prehodu in na kolesarski turi so bili zelo zadovoljni z izvedbo aktivnosti in si želijo več podobnih dogodkov.

Hkrati je na Slomškovem trgu potekala akcija osveščanja o težavah parkiranja na invalidskih parkirnih mestih »Pridem takoj«. Z invalidskimi vozički smo že zjutraj zasedli 5 parkirišč na Slomškovem trgu, na vozičke smo obesili napise »Pridem takoj, Samo na pošto sem skočil« in druge najpogostejše izgovore kršiteljev, ki parkirajo na invalidskih parkirnih mestih.

Na Slomškovem trgu je potekal tudi prikaz, zakaj invalidi potrebujejo večji parkirni prostor. Član Društva paraplegikov je prikazal vstop in izstop iz avtomobila in prikazal, da na običajnem parkirnem mestu sploh ne more dati vozička iz avtomobila ali se z vozička presesti v avto, če nima dovolj prostora ob avtomobilu. Prav tako članica društva Sonček – mariborskega društva za cerebralno paralizo, ki potrebuje ob vstopu in izstopu pomoč druge osebe.

Na Trgu svobode je potekala tudi predstavitev in ogled prilagojenih koles, lahko ste jih tudi preizkusili.

O zanimivem dogajanju ob Dneva mobilnosti invalidov so poročali tudi številni mediji. Vabimo vas, da si ogledate prispevke: [Maribor24](#) , [NetTV](#) , [Radio Maribor](#) , [Večer](#) , [Mariboinfo](#). Članki so prejeli številne všečke, bili so tudi večkrat deljeni. Iskrena hvala predstavnikom medijev.

SODELOVANJE NA KARIERNEM SEJMU

Mestna občina Maribor je dne 13.11.2019 in 15.11.2019 v Športni dvorani Ljudski vrt »Lukna« v Mariboru organizirala Karierni sejem – sejem poklicev in izobraževanja. Karierni sejem dne 13.11. je bil namenjen osnovnošolcem, staršem/skrbnikom in strokovnim delavcem. Dne 15.11.2019 je bil sejem namenjen srednješolcem, staršem in strokovnim delavcem na področju karijerne orientacije mladih. Na sejmu so mladi imeli možnost spoznati organizacije, ki izobražujejo, usposablajo ali zaposlujejo mlade. Posebna pozornost je bila namenjena deficitarnim poklicem v Mariboru in širši regiji ter mladim s posebnimi potrebami.

Na sejmu je sodeloval tudi Svet invalidov Mestne občine Maribor in vključena invalidska društva.

Karierni sejem 2019 (Foto: Arhiv MOM)

SLAVNOSTNA SEJA SVETA INVALIDOV MO MARIBOR

Svet invalidov MO Maribor je 6.12.2019 izvedel svečano sejo v počastitev mednarodnega dneva invalidov. Ob tem so pregledali aktivnosti in dosežke Sveta invalidov v letu 2019, člani Sveta so v imenu invalidskih organizacij podali mnenja o uresničevanju Akcijskega načrta v letu 2018. Medijem so poslali sporočilo za javnost.

O svečani seji so poročali tudi mediji. Vabimo vas, da si ogledate objavljene prispevke dnevnika [Večer](#), [Net TV](#), [MB Report.si](#) in [Lokalec.si](#).

Priloga 3: Sporočilo za javnost ob mednarodnem dnevu invalidov 2019

1.2. OZAVEŠČANJE IN INFORMIRANJE MESTNIH SLUŽB

INFORMIRANJE IN OZAVEŠČANJE INVALIDOV IN STROKOVNIH SLUŽB PREKO SKUPNEGA NASLOVA SVETA INVALIDOV

Svet invalidov MOM aktivno sodeluje z invalidskimi organizacijami in službami, ki so vključene v projekt »Občina po meri invalidov«. Člani liste se lahko preko skupnega elektronskega naslova Sveta invalidov svet.invalidov@list.arnes.si med seboj ažurno informirajo o pomembnih novicah. Ta način informiranja in osveščanja uspešno uporabljamo pri posredovanju obvestil in novic Sveta invalidov Mestne občine Maribor članom Sveta in strokovnim službam. Člani skupne liste so predstavniki invalidskih društev, ki so vključena v Svet invalidov, predstavniki strokovnih služb in organizacij, ki so pomembni za invalide in zainteresirani posamezniki, ki sodelujejo le občasno ali želijo le biti informirani.

Strokovnim službam in drugim zainteresiranim so vse pomembne informacije, vabila na seje sveta invalidov, zapisniki sej in drugo na voljo tudi na spletni strani [Mestne občine Maribor/invalidi](#).

INFORMIRANJE IN OZAVEŠČANJE NA POSVETIH IN SEMINARJIH

V organizaciji Sveta invalidov je bil v 11. decembra 2019 uspešno izveden posvet Dobre prakse pri zaposlovanju invalidov, 16. decembra 2019 pa še posvet o dostopni kulturi »Kultura bogati vse ljudi«. (gl. tudi tč. 7.3. in tč. 9.3).

Dve zaposleni na MOM, ki sodelujeta z invalidi in Svetom invalidov MOM, sta se v letu 2019 udeležili dveh predavanj v okviru projekta ZaVse. Namen projekta je zmanjševanje diskriminacije in ozaveščanje o zavedanju in prepoznavanju in zmanjševanju problemov, ki se v družbi kažejo na področju neenakih možnosti in diskriminacije ranljivih skupin.

INFORMIRANJE IN OZAVEŠČANJE NA RAVNI INVALIDSKIH IN HUMANITARNIH DRUŠTEV

Največ prispevajo k ozaveščanju in informiranju javnosti o invalidski problematiki prav invalidske organizacije same, njihovo delovanje pa je v glavnem usmerjeno v ozaveščanje z vidika posebnosti posameznega tipa invalidnosti. Vsako društvo ima urejeno svojo spletno stran, kjer lahko vsak poišče prve informacije o svoji invalidnosti, kje poiskati pomoč, kako se spoprijeti z novo nastalo situacijo. Spletne strani teh organizacij so tudi odličen vir informacij za strokovne službe, ki delujejo na področju invalidske tematike.

V Medobčinskem društvu delovnih invalidov Maribor poteka informativna dejavnost po različnih poteh in v raznih oblikah. Ob posameznih akcijah člane obveščajo tudi preko mariborske radijske postaje. Članstvo obveščajo tudi s posebnimi zloženkami in koledarčki, kjer predstavijo letošnji program delovanja društva. Veliko komunikacije poteka tudi po telefonu, internetu in tudi na druge načine, toda še vedno je v prednosti osebni pogovor in osebno informiranje o posameznih aktivnostih društva.

S tem v zvezi je pomoč prostovoljnih delavk društva izjemno pomembna, saj člani društva iz prve roke pridobijo vse pomembne informacije, ki jih zanimajo.

Člani ZMSS, podružnice Maribor so osveščanje in informiranje zainteresiranih izvajali na več dogodkih. Predstavili so se na Trgu svobode ob dnevu mobilnosti invalidov, aktivno so ozaveščali v tednu multiple skleroze v maju 2019 na stojnici v Europarku v Mariboru. S prispevki so sodelovali tudi v 9. številki glasila Svet invalidov in v glasilu ZMSS.

V Društvu študentov invalidov, enota Maribor, so v letu 2019 izvedli delavnice Izkušnja spreminja dne 24., 26. in 27. 6. 2019 v sklopu Art kampa Festivala LENT v Mariboru. Dne 13. 8. 2019 so z delavnico Izkušnja spreminja sodelovali na Mednarodnem dnevu mladih, 6. 11. 2019 pa so na Srednji lesarski šoli Maribor izvedli dve delavnici Izkušnja spreminja. Dne 4. 12. 2019 so za dijake predšolske vzgoje III. gimnazije Maribor izvedli dve delavnici izkušnja spreminja.

Sodelovali so tudi na Dnevu mobilnosti invalidov, kjer so s Svetom invalidov MOM in drugimi invalidskimi društvi izvedli odmevno akcijo »Pridem takoj« ter aktivno sodelovali pri izvedbi celotnega programa Dneva mobilnosti 2019.

V Društvu paraplegikov Podravja so bili na področju ozaveščanja v letu 2019 zelo aktivni. Redno so ažurirali spletno stran društva, ob društvenih dogodkih so delili promocijsko in informativno gradivo, s članki so sodelovali v glasilu Zveze Paraplegik in v glasilu Svet invalidov, informiranje so izvajali na posamičnih svetovanjih in razgovorih. Objavljajo na oglasni deski, večkrat pa sodelujejo in ozaveščajo kot gostje v raznih informacijskih oddajah TVS ali TV Maribor. Uspešno so izvedli predstavitev njihovega dela in športa osnovnošolcem v OŠ Sveta Trojica. Skozi informativno in demonstrativno dejavnost otroci izvedo, katere so prioritete dejavnosti za uspešno premagovanje raznih ovir v vsakdanu. Sodelovali so tudi na Dnevu mobilnosti invalidov, v okviru katerega so predstavili vstop in izstop iz avtomobila ter prikazali, zakaj invalidi potrebujejo večji parkirni prostor.

Priloga4 : Poročilo o osveščanju na OŠ Sveta trojica.

V MD civilnih invalidov vojn Maribor poteka obveščanje članstva v glavnem s pomočjo sodobnih medijev (telefon , internet ...) ter preko skupnega glasila »Naše vezi« Zveze društev vojnih invalidov Slovenije in Zveze civilnih invalidov vojn Slovenije in v glasilu Svet invalidov MOM.

Program je financiran s sredstvi FIHO, ZDCIVS in MOM.

V MD slepih in slabovidnih Maribor so v letu 2019 izvajali informiranje uporabnikov, svojcev in drugih zainteresiranih, osebno in telefonsko svetovanje ter obiski na domu (razreševanje individualne problematike). Ozaveščanje in informiranje so izvajali tudi na dnevu mobilnosti invalidov na Trgu svobode v Mariboru, sodelovali so na Kariernem sejmu v Športni dvorani »Lukna« v Mariboru. Pripravili so tudi delavnico o spoznavanju društva in slepote za dijake Srednje zdravstvene šole Maribor, študente Pedagoške fakultete Maribor, udeležence iz podjetja Ozara, otroke in učitelje OŠ Lovrenc na Pohorju in Bojana Iliča ter udeležence na Art kampu. Imeli so tudi dva dneva odprtih vrat v Domu slepih – SPREHOD V TEMI.

Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor izvaja posebni socialni program informiranja članstva in širše javnosti, saj na obstoječi spletni strani Društva <http://www.dgnp-mb.si/>, ki so jo v letu 2019 nadgrajevali in družabno omrežje <http://www.facebook.com/drustvo.maribor>, kjer informirajo o vseh aktivnostih društva. Sofinancer je MOM. Vsebinsko pri osvežitvi in nadgradnji obstoječe spletne strani s svojimi idejami in predlogi sodelujejo gluhi in naglušni člani društva. Aktivnosti potekajo kontinuirano skozi celo leto 2019. Ključnega pomena je tudi sodelovanje z mediji. Zato v okviru tega programa sodelujejo s Spletno TV ZDGN Slovenije, RTV Slovenija ter ostalimi mediji (Večer, Ptujčan, BK TV, Tele M, Delo, Slovenske novice, Štajerski tednik RTV SLO-Maribor, RTV SLO in RTV Radio Maribor in številni različni internetni portali), kjer so imeli v letu 2019 več kot 36 objav, intervjujev in člankov, z namenom promocije in informiranja o številnih aktivnostih, ki jih za gluhe, naglušne in gluhoslepe osebe, njihove svojce ter ostale polnočutne osebe organizirajo v društvu. Za predstavitev društva so v lastni režiji izdelali in natisnili različne promocijske materiale (slovarček slovenskega znakovnega jezika, zloženke o aktivnostih društva). Letno izide 6x

glasilo Naš glas, opravljajo promocijo in predstavitev na številnih skupnih akcijah v organizaciji Sveta invalidov, sodelujejo pa tudi v uredniškem odboru glasila Svet invalidov. Dva člana Društva sta prejela Pohvalo s strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ob praznovanju 40. letnice njihovega glasila Iz sveta tišine, kjer sta aktivna dopisnika že dolgo let.

Tako so že zagotovili in bodo zagotavljali tudi v prihodnje: Sodelovanje lastne ekipe za informiranje in pripravo foto in video prispevkov, izhajanje lastnega glasila Naš glas, promocijo in predstavitev na številnih skupnih akcijah v organizaciji Sveta invalidov, sodelovanje na Dnevu mobilnosti ter v organizaciji sorodnih invalidskih in humanitarnih organizacij, sodelovanje v uredniškem odboru za glasilo Sveta invalidov.

SLO-CANIS in KD REPS sta v letu 2019 skupaj izvajala osveščanje in informiranje v okviru programa ŠAPICE Z RAZLOGOM in REPKI UPANJA v obliki predstavitev in druženj s psi pomočniki, s psi spremljevalci in reševalnimi psi – skupaj z otroci iz vrtcev, šolarji ter občani na več dogodkih in prireditvah.

Največje predstavitve v 2019 so bile: Dan mobilnosti invalidov v okviru Evropskega tedna mobilnosti v Mariboru, Dan prostovoljstva v Mariboru, Predstavitve na festivalu Lent, Festival Lupa Ljubljana, Ruška nedelja v Rušah, delavnica V sozvočju s samim seboj, Projektni dan na OŠ Ptuj in OŠ Benedikt, Festival drugačnosti v Slovenj Gradcu, v Doživljajskem parku Betnava, predstavitev za Društvo invalidov ter Svet za invalide občine Slovenska Bistrica in številne druge.

Predstavitve za 450 otrok OŠ Benedikt, oktober 2019

Znatno podporo so prejeli tudi s strani medijev z objavo več člankov in TV prispevkov (Radio City, Utrip Oplotnica, Večer, POP TV, Planet TV, Radio Caprice, revija Paraplegik...). Spremljali so aktivnosti ob mednarodnem dnevu psov vodnikov, mednarodnem dnevu bele palice, mednarodnem dnevu invalidov. Izdali so koledar 2020 in imeli foto razstavo na temo Šapice z razlogom v UKC Maribor-pediatrija, fotografa Darka Novaka.

Organizirali so dve delavnici za terapevtske pare s priznano inštruktorico v sodelovanju z Zavodom Pet iz Ljubljane. Delavnici sta odlično uspeli. Še enkrat so dokazali, da znajo sodelovati s sorodnimi organizacijami tako v svetu kot tudi doma.

V KD REPS so se preteklem letu uspešno izkazali na mednarodni preizkušnji vodnikov reševalnih psov MOL 2019 in z udeležbami na različnih akcijskih vajah, ki so učinkovito sredstvo za ozaveščanje javnosti o reševalnih psih. Skupaj z društvom SLO-CANIS, so opravili veliko predstavitev v šolah in na prireditvah bodisi Rdečega križa ali lokalne civilne zaščite (Maribor, Kamnik, Murska Sobota, Dan operativnega gasilca Slovenska Bistrica...). V marcu 2019 so kot društvo prejeli bronasti znak Civilne zaščite, prav tako tudi nekaj članov društva.

V Sončku – MDCP si ves čas uspešno prizadevajo za promocijo društva in v ta namen so zelo aktivni v lokalnem okolju. Prizadevajo si za širjenje kontaktov, veseli so vsake medijske hiše, ki jim nameni pozornost. Predstavniki društva se udeležujejo tudi sej Sveta invalidov MOM in drugih dogodkov občinskega značaja, saj se zavedajo, da s svojo prisotnostjo kažejo, da sta jim delovanje in podpora mesta Maribor zares pomembna.

2. SKRB OBČINE ZA ZDRAVJE

V Akcijskem načrtu smo zadane naloge na področju zdravstvenega varstva strnili v 2 točki:

2.1 Sofinanciranje in izvajanje osnovnih in dodatnih programov zdravstvenega varstva

2.2 Sodelovanje z varuhom bolnikovih pravic

2.1 SOFINANCIRANJE IN IZVAJANJE OSNOVNIH IN DODATNIH PROGRAMOV ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

V invalidskih društvih s pomočjo sofinanciranja za svoje člane izvajajo številne programe ohranjanja zdravja. V letu 2019 je Mestna občina Maribor na osnovi javnega razpisa »programi za krepitev in ohranjanje zdravja« sofinancirala izvajanje programa za krepitev zdravja društvom v skupnem znesku 42.000 EUR.

V Medobčinskem društvu delovnih invalidov Maribor (MD DIM) s svojo dejavnostjo skrbijo za zdravje in rehabilitacijo invalidov. Zato s svojim programom dopolnjuje področje rehabilitacije za ohranjanje fizične kondicije in zdravja nasploh. Tudi v letu 2019 so organizirali številne plavalne dneve v zdravilišču Radenci, koristili so kapacitete ZDIS in počitniško hišico v Moravskih toplicah. V TRC Fontana lahko člani po znižani ceni koristijo možnost kopanja, uporabe savn, terapevtsko telovadbo in terapevtsko masažo. V okviru programa za ohranjanje zdravja so organizirali tudi predavanji »Zdravilna zelišča« in »Zdravstveni pripomočki«, predavanji sta potekali v Domu invalidskih organizacij v Mariboru. Organiziramo tudi različne pohode v okviru pohodne sekcije, v letu 2019 so jih organizirali kar devet. Pohodi so namenjeni ohranjanju fizične in psihične kondicije, vendar ne izbirajo napornih poti. Tako lahko zadovoljijo interese širšega kroga članov društva.

V Društvu paraplegikov Podravja se pomena krepitve in ohranjanje zdravja zelo dobro zavedajo. Zato imajo iz tega naslova veliko rednih aktivnosti, ki potekajo vsako leto v programih za ohranjanje zdravja v zdraviliščih v Laškem, Pacugu, Moravskih toplicah. Člani pa se lahko udeležujejo tudi obmorsko rekreativnega in klimatskega zdravljenja v Ankaranu in Pineti-Novigrad.

Že nekaj let pa uvajajo nove oblike bivanja in ustvarjanja različnih delavnic v Oseku v Slovenskih goricah. Z raznimi predavanji, pripravo zdrave hrane z zelenjavo iz bližnjih kmetij, družabnimi srečanji, s pečenjem ter kuhanjem v kmečki peči ter s samostojnejšim življenjem si paraplegiki pridobivajo nove izkušnje in samozavest.

V Združenju multiple skleroze Slovenije, podružnici Maribor, so za svoje člane organizirali redno tedensko vadbo. Štirim težko gibljivim članom so uredili prevoz v zdravilišče na obnovitveno rehabilitacijo, ker so potrebovali prilagojeno prevozno sredstvo.

V okviru občnega zbora, ki je bil kmečkem turizmu Črne v Razvanju, so izvedli predavanje, da so lahko vsi zainteresirani prišli do prvih informacij za izboljšanje zdravstvenih težav. Predaval je nevrolog iz UKC Maribor Tomaž Omerzu, dr. med.

KD REPS uresničujejo svoje poslanstvo: "iskati-pomagati-rešiti" pogrešane osebe s pomočjo reševalnih psov. Ponosni so na dejstvo, da imajo v svojih vrstah članico, ki je uspešno s svojim reševalnim psom naredila najvišji mednarodni izpit iz reševanje iz vode in tako postala prva in trenutno edina vodnica reševalnega psa, ki se ponaša s tako pomembnim izpitom v Sloveniji.

V MD civilnih invalidov vojn Maribor so v letu 2019 organizirali koriščenje kapacitet za ohranjanje zdravja v lasti ZDCIV Slovenije in napotili člane društva (12x) na zdravstvene

terapije v zdravilišča. Članom so omogočili kopanje z vodeno telovadbo v termah Ptuj (130 kart), v medicinsko termalnem centru Fontana (60 kart) in 20 kom masaž.

V hotelu Delfin v Izoli so imeli tri kopalne dneve z vodeno telovadbo v bazenu hotela (25 oseb), udeležili so se predstavitve oživljanja z defibrilatorjem, ki so ga izvedli reševalci ZD Izola. Organizirali ali sodelovali so na raznih predavanjih oz. delavnicah (o zakonodaji, pravicah invalidov, zdravstveni tematiki – Hrana za diabetike in visok krvni tlak in Zakaj boli? ...). Socialno ogroženim članom so pomagali v obliki posebnih socialnih pomoči (prehrana, kurjava, tehnični in ortopedski pripomočki).

Mišična distrofija je kronično in napredujoče obolenje. Namen programa Društva distrofikov Slovenije je ohranjanje zdravja distrofikov, ne glede na starost ali njihovo delovno aktivnost, preko celega leta s ciljem kompenziranja značilne napredujoče invalidnosti pri distrofikih, krepitve psihofizičnega stanja, izvajanja socialnih aktivnosti, spodbujanja medsebojne pomoči in samopomoči in socialne integracije. V sklopu programa so v letu 2019 izvedli fizioterapijo in masažo za 23 distrofikov, plavanje v MTC Fontana za 17 distrofikov, sofinanciranje nakupa koencima Q10 v višini 2/3 cene posamezne škatle, ki deluje kot antioksidant, stimulira imunski sistem in je proti splošni mišični utrujenosti in oslabelosti ter učinkovito blaži tudi posledice distrofije za 20 distrofikov. Sočasno z izvajanjem programa ohranjanje zdravja in krepitvijo psihofizičnega stanja potekajo tudi številne socialne aktivnosti kot so razne zabavne prireditve, tematski razgovori, ki utrjujejo in razvijajo sposobnost komuniciranja, izmenjave izkušenj in mnenj, predavanja z različno tematsko vsebino in podobno.

V letu 2019 je bilo na območju poverjeništvu v program vključenih 32 distrofikov.

Viri financiranja so FIHO in lastna participacija.

V MD slepih in slabovidnih Maribor je v letu 2019 potekalo osebno in telefonsko svetovanje ter obiski na domu (razreševanje individualne problematike), pomoč pri uveljavljanju pravic in storitev (izpolnjevanje obrazcev, priprava vlog, pritožb, urgenc...), čustveno razbremenjevanje uporabnikov in/ali svojcev (individualni telefonski in osebni razgovori), organiziranje predavanja o Zakonu o pacientovih pravicah – Borut Ambrožič. Člani društva so se udeležili pohoda sosednjih društev MDSS Murska Sobota in MDSS Ptuj na Donačko goro, izvedli so dva lažja pohoda v okolici Maribora, njihovi člani so se udeležili 49. srečanja slepih in slabovidnih planincev Slovenije. Za plavanje so koristili bazene kopališča Pristan in Mariborskega otoka v Mariboru ter kopališča v Ravnah na Koroškem.

Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor se je prijavilo na javni razpis Mestne občine Maribor za sofinanciranje posebnih socialnih programov s področja preventivnih programov varovanja zdravja. Program smo izvajali v lastni počitniški prikolici v Termah Banovci. Sofinancer MOM. Tudi v letu 2019 so omogočili 26-im osebam, socialno najbolj ogroženim članom brezplačno letovanje v Kranjski gori in dvema družinama v Termah Banovci.

V Sončku – MDCP sodi program obnove rehabilitacije v enega zahtevnejših, predvsem zaradi kompleksnosti in vključenosti velikega števila strokovnjakov in spremljevalcev. V januarju so izpeljali tudi **zimsko zdravstveno-terapevtsko kolonijo na Pohorju**, za 9 družin s predšolskimi otroki. Julija in avgusta so izvedli **štiri zdravstveno-terapevtske kolonije** na Debelem rtiču in v Elerjih pri Ankaranu za težje in težko gibalno ovirane otroke in mladostnike in za mladostnike z intelektualnimi ovirami. Posamezna kolonija je trajala sedem dni. Skupaj z nevrofizioterapevti, hipoterapevti, delovnimi terapevti, logopedi, specialnimi pedagogi in drugimi strokovnimi sodelavci, prostovoljci, starši in sorojenci se je letošnjih Sončkovih kolonij udeležilo okoli 220 udeležencev.

Za starše otrok organizirajo tudi Delavnice za starše, ki potekajo skupinsko, pa tudi v individualni obliki, običajno v času Zdravstveno-terapevtskih kolonij. Pred samo izvedbo zdravstveno-terapevtskih kolonij organizirajo predhodne sestanke, kjer starše seznanijo z vsemi

potrebnimi informacijami, saj si želijo, da se starši, otroci in spremljevalci ter ostali strokovnjaki srečajo osebno pred pričetkom ZTK. Nekateri starši in spremljevalci se po potrebi srečajo tudi večkrat, če gre za zahtevnejšo nego in skrb za otroka/udeleženca v času ZTK.

2.2. SODELOVANJE Z VARUHOM BOLNIKOVIH PRAVIC

Institut varuha bolnikovih pravic je leta 2002 ustanovil Mestni svet MOM za potrebe občanov mesta Maribor in občanov statistične regije Podravja. Podlago za delovanje predstavlja Sklep o ustanovitvi varuha bolnikovih pravic in njegovih pristojnosti (MUV, št. 18/01) ter Poslovnik o delu varuha bolnikovih pravic. Pisarna varuha bolnikovih pravic se nahaja na naslovu Ulica heroja Tomšiča 2 v Mariboru. Pogoje za delovanje instituta varuha bolnikovih pravic zagotavlja MOM in nekatere občine statistične regije Podravja, v skladu s sprejetim sporazumom o sodelovanju.

Pobudo za začetek postopka pri varuhu bolnikovih pravic lahko da vsak, ki meni, da so mu bile z dejanjem ali opustitvijo javnega zdravstvenega zavoda ali koncesionarja kršene pravice. Varuh bolnikovih pravic lahko javnim zdravstvenim zavodom ali koncesionarjem naslovi: predloge, mnenja, kritike ali priporočila, ki jih ti obravnavajo in nanje odgovarjajo. Delovno področje varuha bolnikovih pravic zajema obravnavanje pritožb bolnikov zoper potek in posledice zdravljenja ter zaradi neprimerne ali nevljudnega odnosa zaposlenih v javnih zdravstvenih zavodih ali pri koncesionarjih. Pri svojem delu je neodvisen in samostojen. Postopek obravnave je za bolnike zaupen in neformalen ter za stranke brezplačen.

Institut varuha bolnikovih pravic je s svojim delovanjem in opozarjanji na potrebo po enotni pravni ureditvi s področja varstva pacientovih pravic, pomembno vplival na sprejetje Zakona o pacientovih pravicah (Uradni list RS št. 15/2008, 55/2017) in s tem imenovanje zastopnikov pacientovih pravic. Varuh bolnikovih pravic ostaja samostojna lokalna institucija, ki z neformalnim, izvensodnim postopkom zagotavlja učinkovito pomoč bolnikom pri uveljavljanju pravic na področju zdravstvenega in pokojninsko invalidskega zavarovanja.

Varuh bolnikovih pravic na področju varstva invalidov zagotavlja pomoč za lažje uveljavljanje pravic iz področja zdravstvenega ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja (pravic do telesne okvare in invalidnine, dodatka za pomoč in postrežbo, invalidske pokojnine,..) V ta namen sodeluje s predstavniki in strokovnimi sodelavci Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, člani invalidskih komisij oz. izvedenskimi organi, zdravniki, predstavniki delodajalcev (uveljavljanje pravice do premestitve in dela s krajšim delovnim časom), društvi invalidov in številnimi drugimi institucijami.

V postopku uveljavljanja pravic iz področja invalidnosti pri ZPIZ-u, zagotavlja varuh bolnikovih pravic pomoč v obliki svetovanja, informiranja in sestavljanja pritožb zoper izdane odločbe na prvi stopnji, pri čemer ugotavlja, da bolniki slabo poznajo pravne predpise in s tem pravice iz tega področja.

Pri svojem delu varuh spremlja in opozarja širšo javnost ter pristojne institucije na težave, s katerimi se srečujejo invalidne osebe.

V letu 2019 je varuh bolnikovih pravic na povabilo društev invalidov oziroma združenj bolnikov izvedel predavanja, na katerih je predstavil področje dela pisarne varuha bolnikovih pravic in zainteresirane člane seznanil z zakonsko predpisanimi pravicami in pritožbenimi postopki na področju zdravstva. Povezovanje z društvi invalidov je potekalo tudi preko sodelovanja na sejah Sveta invalidov in njegovih delovnih skupinah.

3. REHABILITACIJSKI PROGRAMI

V akcijskem načrtu smo si kot trajno nalogo zastavili:

- 3.1. Zagotovitev dostopnosti rehabilitacijskih programov
- 3.2.. Ureditev in izvajanje zakonodaje
- 3.3. Osebna asistenca

3.1. ZAGOTOVITEV DOSTOPNOSTI REHABILITACIJSKIH PROGRAMOV

Zaposlitvena rehabilitacija je namenjena brezposelnim osebam s težavami na področju dela in zaposlovanja in/ ali brezposelnim osebam, ki se želijo usposobiti za ustrezen poklic ali delo.

Leto 2019 je CPR v okviru programa zaposlitvene rehabilitacije še posebej zaznamovalo na področju kakovosti. Skozi vse leto so potekale intenzivne priprave na v začetku leta 2019 je potekala Equass Excellence presoja. Equass pomeni »European Quality in Social services« - Evropska kakovost na področju socialnih storitev. Le ta opredeljuje dve stopnji kakovosti_ Assurance in Excellence (Odličnost). Stopnja Excellence je najvišja stopnja kakovosti izvajanja socialnih storitev. V Sloveniji jo izpolnjuje zgolj Center za poklicno rehabilitacijo, v Evropi pa zgolj 18 institucij. Za doseganje najvišje stopnje odličnosti je potrebno imeti definirane strokovne in poslovne kazalnike, potrebno je imeti rezultate in trende, predvsem pa je potrebno rezultate, pristope in metode dela primerjati z ostalimi sorodnimi institucijami, izmenjati dobro prakso, se drug od drugega učiti ter v skladu s tem storitve nadgrajevati in dopolnjevati. V letu 2018 so za lažje sledenje zahtevam in merilom Equass-a ustanovili Strokovni tim za odličnost. Člani strokovnega tima za odličnost so strokovni delavci (vodje timov) vseh enot CPRja.

3.2. UREDITEV IN IZVAJANJE ZAKONODAJE

Vključeni v programe zaposlitvene rehabilitacije ugotavljajo, da ureditev zaposlitvene rehabilitacije in kvot ne ustrezajo potrebam invalidov, postopki so predolgi in največkrat ne vodijo v zaposlitev. Treba bi bilo urediti zakonodajo, ki omogoča nediskriminatorno, učinkovito in kvalitetno zaposlitveno rehabilitacijo, ki poteka v obliki zaposlitve vključene osebe. Invalidi lahko ministrstvo, žal, le opozarjajo in dajejo pobude.

3.3. OSEBNA ASISTENCA

V Društvu študentov invalidov so tudi v letu 2019 študentom invalidom, upravičencem po Zakonu o osebni asistenci, nudili osebno asistenco, izvajali so tudi prilagojene prevoze za potrebe študentov invalidov. Program je sofinancirala Mestna občina Maribor.

V letu 2019 so pri Društvu paraplegikov Podravja veliko storili glede asistenc na domu za svoje člane. Odziv koristnikov teh uslug je zelo pozitiven. Člani so za manjša dnevna hišna opravila, ki jih starejši paraplegiki ali tetraplegiki več ne zmorejo sami opraviti, prisiljeni iskati pomoč pri svojcih, sosedih ali sedaj tudi pri društvu.

V tem programu zelo uspešno zaposlujejo voznika kombija, ki dnevno opravlja prevoze invalidov v bolnico, zdravilišča, na športno rekreativne preizkuse, na delovno mesto in drugam. Enako uspešno in koristno zaposlujejo osebo v pisarni društva, kjer je vedno več administrativnega in operativnega dela. V društvu izvajajo »Osebno asistenco za težje in težko gibalne ovirane ljudi«, ki po vsebini zajema osebno nego in pomoč pri vseh življenjskih aktivnostih uporabnikov, gospodinjsko pomoč, pomoč pri ohranjanju socialnih stikov in družabništvo, asistenco na delovnem mestu in prevoz invalidov s prilagojenim vozilom za prevoz invalidov.

Program Prevozi distrofikov je osrednji posebni socialni program Društva distrofikov Slovenije, saj je pogoj za izvajanje oziroma vključevanje distrofikov v vse ostale društvene posebne socialne programe. Potrebe uporabnikov po prevozih se stalno povečujejo. Da služba prevozov poteka optimalno v okviru finančnih možnosti, za prevoze angažirajo od 2 do 3 voznike z občasnimi honorarnimi sodelavci, koordinator prevozov (distrofik) pa svoje delo opravlja kot zunanji sodelavec. Za prevoze uporabnikov programa je nujno, da so vozila (kombiji) ustrezno prilagojena, saj se v njih vozijo distrofiki, ki bodisi težko vstopajo v neprilagojeno vozilo, bodisi pa vanj vstopajo na elektromotornih invalidskih vozičkih. Uporabniki so predvsem distrofiki, in sicer od 20 do 35 dnevno na našem območju, ob čemer je z razpoložljivim voznim parkom (2 prilagojeni vozili) v letu 2019 bilo prevoženih cca. 73.000 km (distrofikov, ki so uporabniki tega programa je okrog 70, medtem ko je bilo drugih invalidov, ki so bili bolj ali manj vključeni v ta program, okoli 10). Glavni vir financiranja programa Prevozi distrofikov je FIHO.

V MD civilnih invalidov vojn Maribor je potekal prevoz invalidov, spremstvo in prevoz starejših ter gibalno oviranih invalidov k zdravniku ali po drugih opravkih oziroma aktivnostih po sistemu član – članu, s kombijem je bil opravljen prevoz na športna srečanja, z avtobusom pa na ostala srečanja, ekskurzije in kopalne dneve.

Program osebna asistenca je v Društvu distrofikov namenjen upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje v svojem bivalnem okolju ter se zaradi starosti ali invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanjo nimajo možnosti. Cilji, ki jih zasledujejo pri izvajanju programa, so predvsem izboljšanje življenjskih pogojev distrofikov, delno ali popolnoma odvisnih od fizične pomoči drugega človeka. Pri tem uporabnik ostane v domačem okolju (vzpostavitev pogojev za samostojno življenje uporabnika, vzpostavitev možnosti izbire uporabnika, da ostane v domačem okolju); samostojnost in neodvisnost uporabnika (možnost odločanja o sebi: izgled, higiena, gospodinjska opravila, bivalno okolje); krepitev socialnih spretnosti uporabnika (večanje samozavesti uporabnika: jasno izražanje v vsakodnevni komunikaciji, izražanje želja in zahtev; zaupanje v lastne sposobnosti).

Oblika in obseg storitev se prilagodi potrebam posameznega upravičenca. Tako imajo v programu zaposlene osebne asistente, ki nudijo pomoč distrofikom pri vzdrževanju osebne higiene, gospodinjsko pomoč, pomoč pri ohranjanju socialnih stikov, asistenca v šoli ali službi, prevozi.

1.1.2019 je stopil v veljavo Zakon o osebni asistenci. Sonček – Mariborsko društvo za cerebralno paralizo je vpisano v register izvajalcev pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Trenutno ima društvo zaposlenih 85 osebnih asistentov, ki nudijo pomoč in podporo 53 uporabnikom. Storitve osebne asistencije so storitve, namenjene osebni pomoči uporabnika; storitve, namenjene pomoči v gospodinjstvu in drugih dnevni opravilih; spremstvo; pomoč na delovnem mestu in v izobraževalnem procesu in pomoč pri komunikaciji. V sklopu tega so na društvu zaposlene še vodja, strokovna vodja in usklajevalka osebne asistencije.

V Društvu gluhih in naglušnih Podravja Maribor je za gluhe in naglušne starejše ljudi ključnega pomena izvajanje šestih posebnih socialnih programov. Pri tem izpostavljajo posebni socialni program »Pomoč ostarelim gluhih in naglušnim na domu«, ki ga izvajajo v Društvu s pomočjo treh sodelavcev že od leta 2000, in v okviru katerega je trenutno vključeno 45 ostarelih invalidov sluha s širšega območja delovanja društva. Sofinancer je MOM. Storitve obsega osebno in laično pomoč in pomoč pri vzpostavljanju socialnih stikov ter družabništvo. S pomočjo doniranega (od Elektro Maribor d.d.) vozila pa so tudi v letu 2019 nadaljevali s

spremljati in prevoziti članov v društvo z namenom, da jim zagotovijo vključevanje v številne aktivnosti, ki jih organizirajo v društvu.

V MDSS Maribor so v okviru programa Osebna asistenca in pomoč slepi ali slabovidni osebi na domu izvedli dva sestanka z uporabniki osebne asistencije, z osebnimi asistenti pa so izvajali mesečne sestanke. Pripravili so tudi tri supervizijska srečanja za osebne asistente.

4. STROKOVNO-PODPORNE SLUŽBE

V Akcijskem načrtu smo na tem področju kot najpomembnejše prepoznali naslednje naloge:

- 4.1. Ozaveščanje zaposlenih strokovnih delavcev o invalidih
- 4.2. Ozaveščanje potencialnih sponzorjev za različne usluge in pomoč pri delu
- 4.3. Informacijska dostopnost strokovno podpornih služb
- 4.4. Strokovno podporni programi po področjih
- 4.5. Izgradnja strokovnih kapacitet društev

4.1. OZAVEŠČANJE ZAPOSLENIH STROKOVNIH DELAVCEV O INVALIDIH

Strokovni sodelavki Društva študentov invalidov Slovenije sta se dne 17. 9. 2019 udeležili delavnice Ključ do vključenosti – vključevanje mladih iz ranljivih skupin v program Erasmus+, ki jo je organiziral Zavod MOVIT. Dne 23. 10. 2019 se je strokovna sodelavka udeležila usposabljanja o programu Evropska solidarnostna enota in znak kakovosti, ki ga je izvedel Zavod MOVIT. Dne 14. 11. 2019 sta se strokovni sodelavki udeležili delavnice o vključevanju mladih z manj priložnostmi v program Evropske solidarnostne enote, ki jo je izvedel Zavod MOVIT, 26. 11. 2019 pa se je strokovna sodelavka udeležila posveta o spodbudah pri zaposlovanju invalidov, ki ga je organiziral Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad RS.

4.2. OZAVEŠČANJE POTENCIALNIH SPONZORJEV ZA RAZLIČNE USLUGE IN POMOČ PRI DELU

Mestne službe so po potrebi v pomoč in podporo pri iskanju dodatnih sredstev za izvajanje programov društev v obliki pomoči pri prošnjah za sponzorska ali donatorska sredstva za invalidska društva. To zajema predvsem pomoč pri pridobivanju ustreznih kontaktov, vsebinska in administrativna pomoč. Pomoč MO Maribor in Sveta invalidov pri ozaveščanju sponzorjev je nujno potrebna ob akcijah ozaveščanja in se nudi predvsem pri delu skupin Sveta invalidov, v katere so strokovni delavci občine vključeni. V letu 2019 smo tovrstno pomoč zagotovili pri izvedbi Športno – rekreativnega srečanja invalidov.

4.3. INFORMACIJSKA DOSTOPNOST STROKOVNO PODPORNIM SLUŽB

Mestna občina Maribor nudi na [občinski spletni strani](#) vse informacije tako za občane, kot za strokovne službe v MO Maribor. Objavljeni so tudi obrazci potrebnih vlog za posamezne službe. Dodatna pojasnila in pomoč so na voljo pri informatorju, v informacijski pisarni za invalide ali pri pristojnem uradniku. V letu 2020 se bo spletna stran obnovila in bo ob sodelovanju invalidov bolj dostopna tudi za invalide.

4.4. STROKOVNO PODPORNİ PROGRAMI PO PODROČJIH

MOM je tudi v letu 2019 sofinancirala in vsebinsko podprla neobvezne socialne, zdravstvene, športne in druge programe lokalnega pomena (gl. tč. 14.2.). Financira tudi delovanje Sveta invalidov, ki je bil ustanovljen v okviru projekta »Občina po meri invalidov« in skrbi za izvajanje Akcijskega načrta za izboljšanje enakih možnosti invalidov v MO Maribor. V letu 2019 je bilo za delovanje Sveta invalidov namenjenih 10.000 evrov, od tega 1.000 EUR za strokovna izobraževanja, seminarje in konference.

4.5. IZGRADNJA STROKOVNIH KAPACITET DRUŠTEV

V invalidskih društvih zaradi pomanjkanja sredstev praviloma delujejo prostovoljci invalidi ali svoji vključenih invalidov. MOM podpira izobraževanje kadra v invalidskih društvih tako, da nudi potrebne informacije, prostore za izvajanje in finančno podporo s sofinanciranjem programov društev.

5. ARHITEKTURNA IN KOMUNIKACIJSKA DOSTOPNOST

V letu 2019 smo si v akcijskem načrtu zadali naloge na področjih:

- 5.1. Dostopnost javnih površin
- 5.2. Javne sanitarije
- 5.3. Javna parkirna mesta
- 5.4. Javni transport
- 5.5. Taksi služba
- 5.6. Kultura
- 5.7. Javni sektor
- 5.8. Javne prireditve
- 5.9. Zasebni sektor
- 5.10. Razno

5.1. DOSTOPNOST JAVNIH POVRŠIN

Mestna občina Maribor je v letu 2019 pristopila k projektu »Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi«, ki ga financira Ministrstvo RS za infrastrukturo. Glavni cilj projekta je izboljšati mobilnost slepih in slabovidnih, gibalno oviranih, starejših in šolajočih otrok, ki se uvrščajo med bolj ranljive udeležence v prometu. Eden glavnih rezultatov projekta je vzpostavljen javni pregledovalnik oz. državni zemljevid multimodalne mobilnosti. V okviru projekta je bila opravljena tudi ocena dostopnosti spletnih strani občin, med njimi tudi Mestne občine Maribor. Ocena spletne strani MOM je bila posredovana pristojnim službam z namenom izboljšanja spletne dostopnosti. Dodatno je nekaj invalidskih društev posredovalo pobudo za izboljšanje dostopnosti spletne strani glede na njihove specifične potrebe.

Svet invalidov je v letu 2019 podal pobudo za ureditev dostopnosti za gibalno ovirane osebe v prostore Narodnega doma, kjer se odvijajo različne kulturne, glasbene, protokolarne in druge prireditve. Podal je tudi pobudo Ministrstvu za infrastrukturo za urejanje dostopnosti na železniško postajališče Maribor Tabor v navezavi na podhod na Ljubljanski ulici v Mariboru. Prav tako smo ob nameravani posodobitvi železniške postaje v Mariboru opozorili Direkcijo za infrastrukturo, Sektor za železnice, na ureditev sanitarij in taktilnih oznak na peronu.

Mestna občina Maribor je v letu 2019 v sklopu izvedbe rekonstrukcije ceste v Trčovo – IV. a etapa na novo izgradila hodnik za pešce v dolžini cca 230m.

Pri rekonstrukciji kolesarskih površin ob Ptujski cesti se je rekonstruiral tudi hodnik za pešce površine cca 7.600 m².

Sanacije asfaltnih prevlek in spustitev robnikov na naslednjih lokacijah:

- Krčevinska ulica faza I od h. št. 51 do 67 slepi del
- Krčevinska ulica faza II mimo vrtca Borisa Pečeta (izpostav Košaki) do Ulice Josipa Priola in spustitev robnikov na prehodih za pešce (8 kom)
- Ulica borcev z ukrepi umirjanja prometa (sinusoide grbine)
- Križišče Mlinska-Partizanska
- Cesta Graške gore
- Pobreška cesta – pločnik pri Medicinski fakulteti
- Kardeljeva cesta pri osnovni šoli Tabor I
- Ulica Rose Luxemburg od Panonske do Lenardonove
- Koroška cesta od Kosarjeve do Turnerjeve z ureditvijo pločnika in stez za kolesarje
- Kavčičeva –Bohovska spustitev robnikov (6 kom)
- Veselova ulica spustitev robnikov (6 kom)
- Ljubljanska ulica od podvoza do Šilihove ulice
- Prešernova od Razlagove do Maistrove
- Gosposvetska od Prežihove do Tretje gimnazije
- Cesta na Mariborski otok
- Ulica pohorskega odreda

Zarisali smo dva nova parkirna mesta za invalide in sicer na Smetanovi in Goriški ulici. Vsa parkirna mesta za invalide tudi redno vzdržujemo.

5.2. JAVNE SANITARIJE

V decembru 2018 je bila končana prilagoditev sanitarij za invalide v osrednji občinski stavbi na lokaciji Ul. heroja Staneta 1. Prilagojene sanitarije se nahajajo v pritličju stavbe ob dvigalu. V tej stavbi domuje tudi upravna enota Maribor.

V letu 2019 smo pričeli z ureditvijo sanitarij na pokopališču Dobrava in prilagoditvijo obstoječih sanitarij na Lentu. Projekt se nadaljuje v letu 2020.

5.3. JAVNA PARKIRNA MESTA

V MOM lahko imetniki invalidskih parkirnih kart na označenih javnih parkirnih mestih parkirajo brezplačno.

V Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu Maribor so v sklopu rednega nadzora nad ustavljanjem in parkiranjem vozil poseben poudarek namenili tudi nadzoru nad upravičenostjo parkiranja na mestih, rezerviranih za parkiranje upravičencev do invalidske parkirne karte. V letu 2019 je bilo v Mestni občini Maribor zaznanih 322 tovrstnih kršitev, zoper vse kršitelje pa je bil uveden postopek o prekršku. Za večino tako nepravilno parkiranih vozil je bila odrejena tudi odstranitev vozila (odvoz s kraja prekrška). V primerjavi s preteklimi leti trend ugotovljenih kršitev še vedno upada. Največja težava še vedno predstavlja neupoštevanje pravil parkiranja ob trgovskih centrih, saj so skoraj 200 kršitev obravnavali prav na parkiriščih trgovskih centrov. Stanje parkiranja na ostalih javnih parkirnih mestih se izboljšuje.

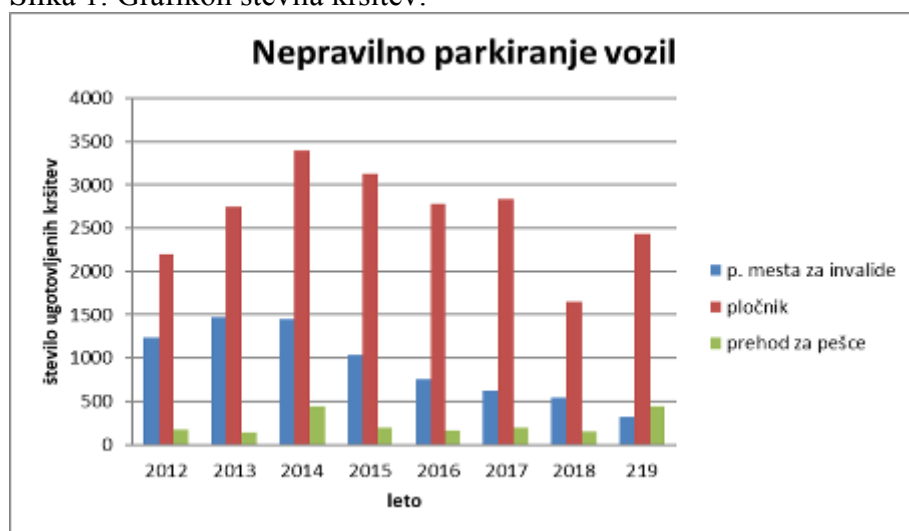
Občinski redarji Medobčinskega inšpektorata in redarstva Maribor so izvedli tudi 2.429 ukrepov zoper tiste kršitelje, ki so vozila nepravilno parkirali na pločniku ter 447 ukrepov

zoper kršitelje, ki so svoja vozila nepravilno parkirali na prehodih za pešce, s čimer so prav tako ovirali in ogrožali promet invalidov in ostalih pešcev ter najšibkejših udeležencev v cestnem prometu.

Medobčinski inšpektorat in redarstvo je izvedlo tudi več nadzorov nad upravičenostjo parkiranja na mestih za invalide v sodelovanju s Policijo. Kot vsako leto, so tudi 3. 12. 2019, na mednarodni dan invalidov, izvedli poostren nadzor na območju Mestne občine Maribor. V času poostrenega nadzora, ki je trajal med 8.00 in 21.00 uro, so obravnavali 59 kršitev nepravilnega parkiranja, od tega 9 na mestih, rezerviranih za invalidne osebe. Med 2. 12. 2019 in 15.12. 2019 so izvajali poostrene nadzore in obravnavali 451 kršitev, od tega 44 na mestih, rezerviranih za invalidne osebe.

Med delom občinski redarji ugotavljajo tudi posamezne primere zlorab parkirnih kart in tudi posamezne primere domnevno ponarejenih parkirnih kart. V takih primerih redarji ravnaajo v skladu s pooblastili in v skladu z Zakonom o prekrških. V letu 2019 so obravnavali 2 prekrška s področja zlorabe parkirne karte ter 82 prekrškov nepravilne uporabe parkirne karte.

Slika 1: Grafikon števila kršitev:

V sliki 1 je prikazano gibanje števila ugotovljenih kršitev od leta 2012 do leta 2019 na območju Mestne občine Maribor. Opažen je splošni upad ugotovljenih kršitev po letu 2014 na mestih rezerviranih za invalidne osebe. Še vedno preveč voznikov neupravičeno zaseda mesta, rezervirana za parkiranje invalidov ob trgovskih centrih, še slabše pa je ugotovljeno stanje nedovoljenega parkiranja na pločnikih. Vsekakor je represivno ukrepanje nujno potrebno, da se bo oviranje vseh udeležencev v prometu, še posebej pa vseh gibalno oviranih, zmanjšalo, zato bodo v Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu Maribor s poostrenimi aktivnostmi nadaljevali tudi v letu 2020.

Tudi policija v skladu s svojimi pooblastili izvaja nadzor cestnega prometa. Tako skozi celotno leto izvajajo tudi nadzor nad mirujočim prometom v mestu Maribor. Dne 3.12.2019 so v okviru mednarodnega dneva invalidov izvedli poostren nadzor nad nepravilnim parkiranjem na mestih, posebej označenih za invalide. Pri tem so policisti enot na območju mesta Maribor, ugotovili 14 prekrškov nepravilnega parkiranja na mestih za invalide in kršiteljem za storjene prekrške izrekli predpisane globe.

5.4. JAVNI TRANSPORT

Na območju Mestne občine Maribor lahko invalidne osebe, ki izpolnjujejo pogoje, pridobijo pravico do pridobitve brezplačne vozovnice na vseh mestnih avtobusih na območju MOM za invalidne osebe in njihove spremljevalce. Brezplačen prevoz z mestnimi avtobusi in s krožno kabinsko žičnico je omogočen večini invalidov s stalnim prebivališčem na območju MOM. Na ta način je postal invalidom javni prevoz mnogo bolj dostopen, saj se v večini soočajo s težko finančno situacijo.

5.5. TAKSI SLUŽBA

Žal v Mariboru še nimamo taksi vozila, prilagojenega za invalide. V preteklosti med taksisti ni bilo nobenega interesa za prilagoditev taksi vozila. V letu 2019 smo prejeli pobudo gibalno ovirane osebe, da bi tudi v Mariboru imeli vsaj eno prilagojeno taksi vozilo. Svet invalidov MOM bo županu MOM in Mestnemu svetu MOM podal pobudo, da sprejmeta ukrepe, na podlagi katerih bo tudi taksi službam prilagoditev vozil bolj zanimiva.

5.6. KULTURA

Svet invalidov MOM je v decembru 2019 izvedel posvet o dostopnosti kulture »Kultura bogati vse ljudi«, ki so se ga udeležili tudi kulturni delavci. Prisluhnilo so težavam invalidov pri obiskovanju kulturnih prireditev in tudi sami podali svoje mnenje. Opozorili so predvsem na pomanjkanje konkretnega akcijskega načrta MOM za odpravo konkretnih ovir in izboljšanje obstoječega stanja. Žal pa je odpravi nedostopnosti prevečkrat ovira pomanjkanje sredstev ali spomeniško varstvo objekta.

5.7. JAVNI SEKTOR

Svet invalidov MOM je v letu 2019 podal pobudo za vgradnjo dvigala v Narodni dom Maribor, kjer se organizira veliko javnih prireditev, tudi invalidskim društvom zelo ustreza lokacija in ambient v Narodnem domu. Žal pa ni dvigala, zato gibalno ovirani nimajo možnosti udeležbe ali je le-ta zelo otežena. V sodelovanju z županstvom se iščejo ustrezne rešitve. Invalidi verjamejo v ugodno razrešitev situacije že v letu 2020 ali 2021.

5.8. JAVNE PRIREDITVE

Svet invalidov MO Maribor je v letu 2019 organiziral več javnih skupnih prireditev invalidov z namenom spodbujanja socializacije, vključevanja in medsebojnega druženja invalidov. V vseh javnih prireditvah v organizaciji MO Maribor ali Sveta invalidov MO Maribor je bila zagotovljena dostopnost, tolmač slovenskega znakovnega jezika, MOM je tudi finančno in organizacijsko omogočila izvedbo dogodkov. V letu 2019 smo organizirali že 10. Športne igre invalidov Maribora, 10. Kulturni večer invalidov, 6. Športno rekreacijsko srečanje invalidov, 11. Dan mobilnosti invalidov, pa tudi 2 posveta, predstavitev projektov in ostali dogodki v organizaciji MO Maribor. Tolmača na javnih prireditvah po potrebi zagotovijo tudi drugi organizatorji.

S ciljem, da se dostopnost zagotovi na vseh javnih prireditvah, Svet invalidov Mestne občine Maribor in mariborska invalidska in humanitarna društva ob podpori MO Maribor izvajajo ozaveščanje javnosti, športnih in kulturnih ustanov in podajajo predloge za odpravo morebitnih ovir. Pogosto je velika ovira za udeležbo odsotnost prilagojenih sanitarij.

Veliko povečanje dostopnosti pomeni tudi zagotavljanje brezplačnega prevoza v mestnem avtobusnem prevozu invalidom in njihovim spremljevalcem. Mnogim invalidom to omogoča

lažje in enakopravnejše vključevanje v družbo, ohranjanje psiho-fizične aktivnosti in pomembno izboljšanje kvalitete življenja.

V Društvu študentov invalidov so preko Delovne skupine za dostopnost SIMOM sodelovali pri organizaciji in izvedbi dogajanja ob Dnevu mobilnosti invalidov in sicer pri pripravi in izvedbi kolesarjenja za invalide, sprehoda po Mestnem parku in opozarjanja o nepravilnem parkiranju na parkirnih mestih za invalide (gl. tč. 1.1.).

V Društvu paraplegikov Podravja so v letu 2019 sodelovali pri podaji pobud Sveta invalidov. Na področju dostopnosti so bile v letu 2019 podane pobude o vgradnji dvigala na novi železniški postaji Maribor Tabor, za vgradnjo dvigala v Narodnem domu Maribor ter pobuda za izris dodatnih parkirnih prostorov za invalide na Slomškovem trgu. Žal nobena ni bila uresničena.

5.9. ZASEBNI SEKTOR

Svet invalidov Mestne občine Maribor dobro sodeluje tudi z zasebnim sektorjem. Pobude članov so večinoma dobro sprejete, zelo dobre izkušnje imamo s kulturnimi ustanovami.

5.10. RAZNO

Za namen udeležbe članov Sveta invalidov in delovnih skupin na seminarjih, konferencah in za ogled dobre prakse bo MO Maribor tudi v letu 2020 namenila 1.000 EUR.

6. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

V akcijskem načrtu smo si zastavili naslednje cilje:

- 6.1. Vseživljenjsko učenje
- 6.2. Dostopnost izobraževanja
- 6.3. Učna pomoč
- 6.4. Usposabljanje prostovoljcev za delo z otroki s posebnimi potrebami
- 6.5. Izobraževanje brezposelnih delovnih invalidov
- 6.6. Ozaveščanje in informiranje

6.1. VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

Mestna občina Maribor je tudi v letu 2019 spodbujala vseživljenjsko učenje ranljivih skupin občanov s sofinanciranjem programov invalidskih in humanitarnih organizacij.

V MD slepih in slabovidnih Maribor je v letu 2019 skozi vse leto potekalo izobraževanje članov. Usposabljanja so se udeležili vodje skupin za samopomoč na ZDSSS, izpeljani sta bili dve duhovni srečanja, štiridnevni seminar za 23 starejših, kasneje oslepelih, slepih in slabovidnih oseb ter 11 svojcev v Domu Oddiha Izola, članice so se udeležile tekmovanja ZDSSS v brajici, člani so se udeležili tudi nadaljevalnega računalniškega tečaja in predstavitve tehničnih pripomočkov na ZDSSS. Izvedeno je bilo 35 srečanj tečajnikov nemškega jezika.

6.2. DOSTOPNOST IZOBRAŽEVANJA

Za dostop invalidov do izobraževanja brez diskriminacije je primarno potrebna arhitekturna dostopnost, materialna in socialna dostopnost, vsebinska dostopnost (po potrebi zagotoviti asistenta, tolmača za gluhe, zagotoviti uporabo IKT tehnologije za nemoteno spremljanje učne snovi za vse kategorije invalidov), informacijska dostopnost. Ugotavljamo, da je izvajanje

Zakona o osebni asistenci, ki se je pričelo 1.1.2019, zelo pozitivno vplivalo tudi na dostopnost izobraževanja.

6.3. UČNA POMOČ

V Društvu študentov invalidov so v letu 2019 nudili pomoč študentom invalidom tako, da so svetovali študentom glede dostopnosti fakultet, postopkov vpisa in pridobivanja statusa kandidata in študenta invalida, urejanja prilagoditev pri študiju. Nadalje so študentom svetovali glede nastanitve v študentskih domovih, uveljavljanja pravice do študentskih bonov, štipendiranja in drugih finančnih pomoči študentom invalidom. Izvajali so tudi svetovanje visokošolskim institucijam, študentskim in mladinskim organizacijam za izboljšanja dostopnosti študija in drugih dejavnosti.

Dne 21. in 22. 2. 2019 se je članica društva udeležila mednarodne konference o invalidnosti in visokem šolstvu, ki je potekala v Dublinu na Irskem.

21. 3. 2019 so na Fakulteti za logistiko Univerze v Mariboru izvedli usposabljanje za študente tutorje za delo s študenti s posebnimi potrebami.

Dne 26. 9. 2019 so imeli dan odprtih vrat za bruce in sodelovali na uvajalnem dnevu za bruce, ki ga je na rektoratu pripravila Univerza v Mariboru. Bruce so informirali o podpori, ki jo nudi društvo in o pravicah, ki izhajajo iz statusa študenta invalida na Univerzi v Mariboru.

Člani društva so se med 12. in 19. 4. 2019 udeležili mednarodne mladinske izmenjave *Revise your story*, ki je potekala v Bolgariji.

V letu 2019 so s pomočjo donacije Študentske organizacije Univerze v Mariboru dvema študentoma omogočili nakup nujno potrebnih tehničnih pripomočkov, ki jih potrebujeta pri študiju.

Program sofinancira Mestna občina Maribor.

6.4. USPOSABLJANJE PROSTOVOLJCEV ZA DELO Z OTROKI S POSEBNIMI POTREBAMI

MD slepih in slabovidnih Maribor je v letu 2019 za usposabljanje strokovnega kadra izvajalo mesečne sestanke z osebnimi asistenti, organiziralo 2 supervizijski srečanja za osebne asistente in dve srečanja uporabnikov osebne asistence.

V okviru programa Podpora in usposabljanje slepih in slabovidnih oseb pri uporabi tehničnih pripomočkov so izvedli: predstavitev tehničnih pripomočkov skupinsko in individualno Dušan Jankovič iz podjetja DIOPTA v Domu slepih; predstavitev tehničnih pripomočkov na seminarju za starejše kasneje oslepele; cca. 30 individualnih demonstracij tehničnih pripomočkov (bele palice, predvajalniki zvočnih zapisov, govoreče in brajeve ure, pikice za označevanje, ipd.); organiziranje dveh preizkusov usposobljenosti za tehnične pripomočke (mobitel, tablični in prenosni računalnik); udeležba na strokovni ekskurziji sejem *Sight City* v Frankfurtu in predstavitev novosti za člane društva v Domu slepih; predstavitev očal za orientacijo slepih – študenti FERI; predstavitev psov vodnikov za slepe iz Društva *Canis*, predstavitev tehničnih pripomočkov na Kariernem sejmu; udeležba članov na predstavitvi tehničnih pripomočkov podjetja *Reinecker vision GMBH* na ZDSSS; individualna usposabljanja slepih in slabovidnih članov na pametnih telefonih; bilo je tudi 16 uporabnikov oddaljene pomoči *Teamviewer*.

V KD REPS so ponosni na dejstvo, da imajo v svojih vrstah članico, ki je uspešno s svojim reševalnim psom naredila najvišji mednarodni izpit iz reševanje iz vode in tako postala prva in trenutno edina vodnica reševalnega psa, ki se ponaša s tako pomembnim izpitom v Sloveniji.

Izvajali so tudi intenzivna obraževanja vodnikov reševalnih psov (*Hohe Wand*, *Tritol*, *Švica*, *Vojnik*, *Bjelolasica-Gorski Kotar*, *Zagorje*, *Muta*, *Tekma psov v skokih v vodo Velenje*, ...). Skupina za mantrailing postaja vse bolj usposobljena za težja iskanja pogrešanih oseb. To

znanje jim je prišlo še kako prav, ko so iskali pogrešanega radioamaterskega tekmovalca ARDF na Klopnem vrhu.

Trening v Tritolu, maj 2019

6.5. IZOBRAŽEVANJE BREZPOSELNIH IN DELOVNIH INVALIDOV

V Društvu invalidov Maribor so na tem področju pomembne predvsem delavnice, ki jih organizira ZDIS na različnih območjih Slovenije. Teh delavnic se predvsem udeležujejo nezaposleni invalidi, saj je nekaj delavnic organiziranih predvsem za njihovo potrebo, želje in zanimanje. Delavnice spodbujajo aktivno življenje in delo invalidnih oseb.

6.6. OZAVEŠČANJE IN INFORMIRANJE

V Društvu študentov invalidov so dne 5. 2. 2019 sodelovali na informativnem dnevu Univerze v Mariboru z naslovom »Ustvari si prihodnost – kaj je dobro vedeti pred izbiro študija?«, kjer so bodoče študente informirali o podpori in storitvah društva, jim podali informacije o samem študiju in možnih prilagoditvah zaradi invalidnosti in odgovarjali na njihova vprašanja.

V Društvu gluhih in naglušnih Podravja Maribor nadaljujejo z osveščanjem javnosti in zagotavljanjem pogojev (brezplačna uporaba društvenih prostorov) za izvedbo izobraževalnih tečajev učenja slovenskega znakovnega jezika, ki se jih letno udeležuje vedno več udeležencev. Člani društva so v letu 2019 predstavljali gluhotu in slovenski znakovni jezik na več osnovnih in srednjih šolah na območju Maribora in širše v regiji ter sodelovali v projektih »Pokaži mi z rokami«, »Gluhi strežejo v planinskih kočah«. Tako so skozi predavanja in z lastnimi izkušnjami gluhih in naglušnih udeležencev prikazali številnim polnočutnim udeležencem problematiko invalidov sluha, komunikacijske ovire ter življenje v svetu tišine. Povratne informacije so bile vedno zelo spodbudne in jim dale vedeti, da so s tovrstnim sodelovanjem in predstavitvami uspešno predstavljali njihov svet tišine.

7. DELO, ZAPOSILITEV, MATERIALNA IN SOCIALNA VARNOST

V akcijskem načrtu smo si zastavili naslednje cilje:

- 7.1. Povečanje zaposljivosti oseb z invalidnostjo
- 7.2. Spreminjanje neustrezne zakonodajne ureditve,
- 7.3. Osveščanje o problematiki zaposlovanja invalidov ter promocija ergonomije, aktivne politike zaposlovanja in vključevanje invalidov vanje
- 7.4. Promocija duševnega zdravja na delovnem mestu med gospodarskimi subjekti
- 7.5. Socialna vključenost
- 7.6. Osveščanje delodajalcev o potrebah delavcev z invalidnostjo

7.1. POVEČANJE ZAPOS LJIVOSTI OSEB Z INVALIDNOSTJO

Mestna občina Maribor je dne 13.11.2019 in 15.11.2019 v Športni dvorani Ljudski vrt »Lukna« v Mariboru organizirala Karierni sejem – sejem poklicev in izobraževanja. Karierni sejem dne 13.11. je bil namenjen osnovnošolcem, staršem/skrbnikom in strokovnim delavcem. Dne 15.11.2019 je bil sejem namenjen srednješolcem, staršem in strokovnim delavcem na področju karierne orientacije mladih.(gl. tudi tč. 1.1.)

Ena najpomembnejših aktivnosti za povečanje zaposljivosti invalidov je poklicna rehabilitacija. Center za poklicno rehabilitacijo deluje znotraj URI Soča.

V Centru za poklicno rehabilitacijo Maribor izvajajo program zaposlitvene rehabilitacije za MDDSZ ter program poklicne rehabilitacije za ZZZS in ZPIZ. So v koncesijskem obdobju 2014-2020, v Centru za poklicno rehabilitacijo program zaposlitvene rehabilitacije še vedno izvajajo s 5,3 tima, od tega 2 tima v Mariboru, 1,6 tima v enoti Murska Sobota, 1,4 tima v Ljubljani in 0,3 tima v enoti na Ptuj. Ti timi so s strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in enake možnosti financirani 90%.

V storitev zaposlitvene rehabilitacije je v letu 2019 bilo vključenih 586 oseb, kar je 92% maksimalnega normativa, ki ga postavlja država. Podporne storitve so v letu 2019 nudili 63 osebam, kar predstavlja presežen normativ postavljen s strani države. V zadnjih letih je opaziti trend naraščanja realizacije izvajanja in nudenja podpornih storitev invalidom, potem ko so se zaposlili. Podatek je zelo vzpodbuden, saj nakazuje na dejstvo, da se vse več oseb z različnimi težavami z njihovo pomočjo uspe zaposliti v realnem delovnem okolju.

V programih rehabilitacije je vedno več oseb, pri katerih so težave v duševnem zdravju najpomembnejši razlog za zmanjšano zaposljivost, predstavljajo že skoraj četrtno vseh obravnavanih oseb, vedno več je oseb s pridruženimi motnjami s področja duševnega zdravja, zato so obravnave v programu vedno bolj zahtevne. V CPR Ljubljana je delež obravnavanih ciljne skupine TDZ najmanjši ter znaša 12,2%. Poseben izziv v CPR LJ so slepe in slabovidne osebe, za katere je enota Ljubljana pooblaščen za vso Slovenijo. Najvišji delež ciljne skupine TDZ v letu 2019 je ponovno evidentiran v CPR MB, kjer je 31% vseh obravnavanih iz ciljne skupine težav v duševnem zdravju. Tako kot slepe in slabovidne osebe v Ljubljani, tako osebe ciljne skupine s težavami v duševnem zdravju v Mariboru in Murski Soboti predstavljajo poseben izziv, saj je zaposlitvena rehabilitacije v navedenih primerih kompleksnejša in daljša, v veliko primerih pa je zdravstveno stanje in problematika oseb takšna, da beležijo tudi povratnike. V navedenih primerih predstavlja tudi doseganje uspešnih izhodov v obliki aktivnega vključevanja v različne oblike delovne sredine poseben izziv, ki od strokovnih timov zahteva nenehno učenje, prilagajanje, uvajanje novih metod in tehnik za delo z rehabilitandi in delodajalci. V Centru za poklicno rehabilitacijo dosegajo na področju izhodov v obliki vključevanja rehabilitandov v različne delovne sredine (realno delovno okolje in prilagojene oblike zaposlovanja) povprečno 30% realizacijo oz. uspešnost.

Leto 2019 jih je v okviru programa zaposlitvene rehabilitacije še posebej zaznamovalo na področju kakovosti. Skozi vse leto so potekale intenzivne priprave na Equass Excellence presojo, ki bo potekala v začetku leta 2019. Equass pomeni »European Quality in Social services« - Evropska kakovost na področju socialnih storitev. Le ta opredeljuje dve stopnji kakovosti_ Assurance in Excellence (Odličnost). Stopnja Excellence je najvišja stopnja kakovosti izvajanja socialnih storitev. V Sloveniji jo izpolnjuje zgolj Center za poklicno rehabilitacijo, v Evropi pa zgolj 18 institucij. Za doseganje najvišje stopnje odličnosti je potrebno imeti definirane strokovne in poslovne kazalnike, potrebno je imeti rezultate in trende, predvsem pa je potrebno rezultate, pristope in metode dela primerjati z ostalimi sorodnimi institucijami, izmenjati dobro prakso, se drug od drugega učiti ter v skladu s tem

storitve nadgrajevati in dopolnjevati. V letu 2019 so za lažje sledenje zahtevam in merilom Equass-a ustanovili Strokovni tim za odličnost. Člani strokovnega tima za odličnost so strokovni delavci (vodje timov) vseh enot CPRja.

Program Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ) – Poklicna rehabilitacija

V letu 2019 so obravnavali 34 oseb, ki jih je v obravnavo napotil ZPIZ. Na žalost je le malo primerov zaključenih v ustreznem času, saj je sodelovanje s strokovnimi delavci ZPIZa še vedno izjemno zapleteno. Največjo težavo strokovnim delavcem CPR predstavlja usklajevanje njihovih strokovnih ugotovitev in predlogov s strogo formalnimi zahtevami plačnika, ki jim je v realnem delovnem okolju s konkretnimi delodajalci izjemno težko slediti. Prav tako je težko slediti obsegu storitev v skladu z napotitvami ZPIZa, saj je za uspešno poklicno rehabilitacijo potrebna širša opredelitev storitev.

Program za ZZZS – Poklicna rehabilitacija

Število oseb, napotenih v program kompleksne rehabilitacije se še vedno povečuje. Tudi na tem programu opazajo porast oseb z motnjami v duševnem zdravju, imajo pa tudi izjemno veliko obravnav oseb s kronično bolečino in fibromialgijo. Duševne in vedenjske motnje predstavljajo največji delež ponovno v CPR Službi Maribor (Maribor in Murska Sobota), kjer je delež duševnih in vedenjskih motenj kar 37,1%. Sledijo bolezni mišičnega in skeletnega sistema in vezivnega tkiva (17,6%) ter bolezni živčevja (12,8%).

V letu 2019 se je v obeh službah še zmeraj izvajala podaljšana poklicna rehabilitacija. Le ta v CPR zajema programe obvladovanja in zmanjšanja težav na kognitivnem, vedenjskem, emocionalnem in socialnem področju ter deloma tudi pri telesnih aktivnostih. Je nadaljevanje medicinske rehabilitacije. Podaljšana poklicna rehabilitacija v obliki rednih kontrolnih pregledov ter v obliki rednega kognitivnega treninga je izjemno pomembna za uspešno vračanje pacientov na delo po različnih poškodbah. Poleg ocenjevanja delovne zmožnosti vsebuje tudi programe za ohranjanje in krepitev delovne zmožnosti. Program je interdisciplinaren, standardiziran, ocenjevalne tehnike so znane, upošteva se posameznikovo osebnostno, vedenjsko, kognitivno, telesno, senzorno in psihosocialno funkcioniranje, tako da je ocenjevanje individualno, tudi rehabilitacijski načrt je individualen. Vloga delodajalca je aktivna in pomembna. Temeljna cilja sta višja kvaliteta življenja posameznika in optimalna vključitev posameznika v socialno ter delovno okolje. Podaljšana poklicna rehabilitacija poteka v prostorih URI-Soča v različnih delovnih kabinetih, simuliranih delovnih in učnih situacijah in/ali pri delodajalcu z usposabljanjem na konkretnem delovnem mestu.

Sledi rehabilitacija na delovnem mestu, ki zajema: povezavo z delodajalcem, analiza možnosti za ustrezno zaposlitev, skladno s trenutnimi zmožnostmi in interesi; seznanitev delodajalca s posameznikovimi zmožnostmi, omejitvami in specifičnimi potrebami; prilagajanje postopkov dela, pripomočkov in delovnega okolja; določitev del; medsebojne obveznosti, časovni okvir, izbrana dela in odgovorne osebe opredelimo v pogodbi o rehabilitaciji na delovnem mestu. Rehabilitacija na delovnem mestu poteka od enega meseca do pol leta, včasih še dlje. Pacienti se na delo vključujejo postopoma, sprva do štiri dni v tednu, en dan pa v programe na URI Soča. Postopno dvigujejo obseg in zahtevnost del ter delovni čas. Osebo spremlja strokovni delavec, prav tako je v delovnem okolju zagotovljen mentor, ki skrbi za potek usposabljanja. Rehabilitacijo zaključijo, ko ocenijo, da je delovno funkcioniranje dovolj stabilno, ali ko se jasno pokaže, da kljub rehabilitaciji pacient za delo ne bo zmožen.

V letu 2019 so pričeli s 4-letni projektom Prehod mladih iz šole na trg delovne sile.

V vzhodni kohezijski regiji so od 131 planiranih, v projektne aktivnosti vključili 105 mladih (80%). Izmed 105 vključenih je v letu 2019 uspešen izhod realiziralo 35 mladih (33,3%). Ena mlada oseba je projektne aktivnosti na lastno željo predčasno zapustila.

V zahodni kohezijski regiji so od 82 planiranih, v projektne aktivnosti vključili 43 mladih (52%). Izmed 43 vključenih mladih je v letu 2019 uspešen izhod realiziralo 10 mladih (23%). Ena mlada oseba je projektne aktivnosti na lastno željo predčasno zapustila

Mestna občina Maribor je v letu 2019 zaposlovala 15 invalidnih oseb, kar je 6 nad kvoto.

7.2. SPREMINJANJE NEUSTREZNE ZAKONODAJNE UREDITVE

V okviru delovne skupine za zaposlovanje je potekala razprava o preslabi obveščenosti javnosti glede zakonodaje v pripravi. Invalidi predvsem pogrešajo pomoč pri obveščanju glede novosti, ki se pripravljajo na področju invalidske problematike. Za pomoč so se obrnili na Zavod PIP, kjer pa jim zaradi kadrovske podhranjenosti ne morejo pomagati. Zato bodo še naprej sami spremljali novice na tem področju kot doslej.

7.3. OZAVEŠČANJE O PROBLEMATIKI ZAPOSLOVANJA INVALIDOV TER PROMOCIJA ERGONOMIJE, AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IN VKLJUČEVANJE INVALIDOV VANJE

Strokovni delavci CPR se na vseh ravneh in v različnih institucijah prizadevajo za promocijo programa zaposlitvene rehabilitacije, katerega razvoj in uspeh je v veliki meri odvisen od vseh deležnikov, posebej od delodajalcev. V ta namen sta posebej uspešni enoti v Mariboru in Murski Soboti, ki letno organizirata tudi različne oblike izobraževanj za delodajalce in strokovne delavce v njihovih podjetjih. Z namenom širjenja znanja so zelo aktivni tudi v Združenju izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije, svoje programe pa predstavljajo tudi širši strokovni javnosti (šole, zdravniški posveti...).

Svet invalidov Mestne občine Maribor je v letu 2019 na MDDSZ podal pobudo za podaljšanje vključitve v programe javnih del za dolgotrajno brezposelne invalide.

V mesecu decembru 2019 je Svet invalidov MOM izvedel posvet »Dobre prakse zaposlovanja invalidov«. Namen posveta je bil predstavitev ukrepov po Zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI) za dvig zaposljivosti in zaposlitvenih možnosti za invalide ter predstavitev dobrih praks zaposlitve invalidov.

Priloga 5: Poročilo o posvetu »Dobre prakse zaposlovanja invalidov«

V Društvu študentov invalidov so v letu 2019 člane društva preko članske liste za obveščanje in preko društvene Facebook strani obveščali o prostih delovnih mestih, o možnostih opravljanja praks ali pripravništev doma in v mednarodnih organizacijah. Za člane so v sodelovanju s sodelavci mariborske enote Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta Soča izvedli predstavitev projekta Prehod mladih s posebnimi potrebami na trg dela ter o projektu in možnostih vključitve vanj večkrat obveščali člane preko liste za obveščanje in Facebook strani. Nekaj članov društva se je že vključilo v projekt.

Dne 13. 11. 2019 so sodelovali na Kariernem sejmu za mlade v Mariboru, ki je bil namenjen osnovnošolcem, dne 15. 11. 2019 pa so sodelovali na Kariernem sejmu za mlade, ki je bil namenjen srednješolcem.

Dne 26. 11. 2019 se je strokovna sodelavka društva udeležila posveta o spodbudah pri zaposlovanju invalidov, ki ga je organiziral Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad RS.

Mariborska enota društva je v okviru projekta ZaVse na področju osveščanja in odpravljanja diskriminacije pri zaposlovanju invalidov izvedla 12 delavnic Izkušnja spreminja.

Društvo Dom invalidskih društev Maribor v okviru svojega posebnega socialnega programa intenzivno sodeluje z Zavodom RS za zaposlovanje Maribor. Tako še naprej izpolnjujejo zadani cilj zaposlovanje invalidov. V letu 2019 so del leta zaposlovali eno brezposelno invalidno osebo preko programa javnih del. Sofinancer je bila v višini 5% MOM.

V Mariborski knjižnici so bile v letu 2019 zaposlene 4 invalidne osebe.

7.4. PROMOCIJA DUŠEVNEGA ZDRAVJA NA DELOVNEM MESTU MED GOSPODARSKIMI SUBJEKTI

Promocija duševnega zdravja vključuje vse ukrepe, ki prispevajo k dobremu duševnemu zdravju. Slovenija je bila prva evropska država, ki je uzakonila izvajanje promocije zdravja na delovnem mestu. Na Ministrstvu za zdravje so izšle tudi [smernice za promocijo zdravja na delovnem mestu](#), ki podajajo temeljna načela za načrtovanje promocije zdravja na delovnem mestu in so pripravljene kot orodje oziroma pripomoček za delodajalca pri načrtovanju in izvajanju programov promocije zdravja na delovnem mestu, ki jih določa Zakon o varnosti in zdravju pri delu.

7.5. SOCIALNA VKLJUČENOST

CPR Maribor je edina enota, v kateri izvajajo program socialne vključenosti. Tudi v letu 2019 so brez večjih posebnosti in odstopanj uspešno izvajali program socialne vključenosti, ki ga izvajajo za Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. V program se vključujejo osebe, ki so ob zaključku procesa zaposlitvene rehabilitacije bile ocenjene kot nezaposljive (dosegajo do 30% delovno učinkovitost). Program je namenjen ohranjanju delovnih kompetenc, spretnosti in veščin uporabnikov ter njihovem vsakodnevemu socialnemu vključevanju. V letu 2019 se je v program dnevno vključevalo 15 stalnih uporabnikov.

Tudi v invalidskih društvih so izvajali socialne programe za blažitev posledic invalidnosti in vključevanje invalidov.

V Invalidskem društvu ILCO Maribor so preko celega leta izvajali mesečne delavnice ročnih spretnosti. Aktivno in organizirano so se vključevali v vse aktivnosti Sveta invalidov MOM in ostalih institucij na območju Maribora.

V Združenju multiple skleroze Slovenije, podružnica Maribor, s pomočjo poverjenikov dosega večjo kvaliteto življenja invalidnih oseb z MS. Program je namenjen preprečevanju izoliranosti in izboljšanju kvalitete življenja težkih invalidov z MS. Poskrbijo pa tudi za tiste težke invalide z MS, ki so nastanjeni v domovih za ostarele. Teritorialno pokrivajo občine Maribor, Ruše, Podvelka, Ribnica na Pohorju, Šentilj, Pesnica, Duplek, Starše, Rače-Fram, Slovenska Bistrica, Selnica ob Dravi, Lovrenc na Pohorju, Oplotnica, Slivnica-Hoče, Kungota in Miklavž na Dravskem polju. Preko celega leta naj bi bili poverjeniki v stalnem kontaktu z vsemi tistimi težkimi invalidi in njihovimi svojci, ki potrebujejo pomoč.

V Medobčinskem društvu delovnih invalidov Maribor so v letu 2019 organizirali plavalne dneve, različna družabna srečanja ter izlet v maju v Zreče in v jesenskem obdobju v Novo mesto – tovarna zdravil Krka. Ob materinskem dnevu in mednarodnem dnevu žena so se udeležili skupne proslave v restavraciji Taborca v Mariboru. Pred tem so organizirali tudi kopanje s pustovanjem za članstvo društva, v jesenskem obdobju pa martinovanje na območju Voličine in ob izteku leta 2019 silvestrovanje v restavraciji Gurmanski hram na Teznu. Udeležili so se številnih delavnic za usposabljanje invalidov, ki jih je organizirala ZDIS in to

ob različnih temah, ki so jih predavali izkušeni strokovnjaki na področju blaženja socialnih in psihičnih posledic invalidnosti.

Ena izmed prioritet na področju delovanja društva v okviru socialnega programa je bila pomoč posameznim članom društva z enkratnimi denarnimi socialnimi pomočmi. V MD DIM je mnogo članov, ki živijo na robu preživetja in jim društvo ob omejenih finančnih sredstvih ne more pomagati z izdatnimi finančnimi pomočmi. Še nadalje jim pomaga vodstvo RK Maribor z dostavo paketov, ki jih dobijo predvsem tisti člani, ki dejansko živijo v težkih socialnih razmerah. V društvu skrbijo tudi za najstarejše člane, trenutno je 139 starejših nad 85 let. Od tega jih okrog 27 živi v domovih starostnikov. Vse so obiskali in obdarili, ter jih s tem vsaj nekoliko razveselili in izkazali pozornost, kolikor je bilo mogoče. V društvu sicer narašča število teh starostnikov, ki pa nekateri žal živijo popolnoma sami, zapuščeni od sosedov, pa tudi širše družbene skupnosti.

Ker je teh pojavov v našem mestu vse več in več, predlagamo, da se tudi Svet invalidov MOM opredeli do te socialne situacije in se bolj poglobi v zagotavljanje boljših možnosti življenja starejše generacije v našem mestu.

V Društvu študentov invalidov so svoje v letu 2019 člane obveščali o prostih delovnih mestih, o možnostih opravljanja praks ali pripravništev doma in v mednarodnih organizacijah preko članske liste za obveščanje in preko društvene Facebook strani. Za člane društva so v sodelovanju s sodelavci Mariborske enote Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta Soča izvedli predstavitev projekta Prehod mladih s posebnimi potrebami na trg dela ter o projektu in možnostih vključitve vanj večkrat obveščali člane preko liste za obveščanje in Facebook strani. Nekaj članov se je že vključilo v projekt.

Ob tem so študente invalide vključevali v občudijske dejavnosti kot so mesečna srečanja z zanimivimi gosti, športno-rekreativna vadba, bralna srečanja, izleti in druga družabna srečanja.

V Društvu paraplegikov Podravja so tudi v letu 2019 za vključevanje članov izvajali posebne socialne programe. Tako so se npr. sestali z varovanci Doma starejših Idila in se z njimi pomerili v pikadu. Izvajajo tudi veliko aktivnosti in druženj v okviru društva in Zveze, kot so športna srečanja, kulturne prireditve, izleti in proslave, vključujejo se v aktivnosti Sveta invalidov in ostale zanimive prireditve v mestu. Veliko članov je težko gibalno oviranih. Zaradi uporabe električnih vozičkov in vozičkov na ročni pogon ne morejo uporabljati javnih prevoznih sredstev. Zato potrebujejo prevoz s kombiniranim vozilom in asistenco osebe (prostovoljci), ki je velikokrat nimajo. Gre za veliko psihološko breme, če so ti prisiljeni biti izolirani od ostale družbe. Zato je zanje program Prevozi ključnega pomena.

V MD civilnih invalidov vojn Maribor so v letu 2019 za izboljšanje socialne vključenosti izvedli več družabnih dogodkov. Na pomladansko ekskurzijo so odšli v Dravinjsko dolino, na Križni Vrh in Štatenberg največjo na ekološko kmetijo Vovk ter dvorec Štatenberg, na koncu še ogled samostanskega kompleksa nun Dominikank v Studenicah ter v Zeleno dolino v Stopercah. Oktobra so si v neposredni bližini Lipice ogledali zanimivo kraško vas Lokev z vojaškim muzejem Tabor in nato cerkev sv. Mihaela. Družabna srečanja so imeli v Domu pod Gorco in gostišču Taborka, kostanjev piknik pa na kmetiji Urbas na Sp. Slemenu. Na martinovo so se pridružili ljubljanskemu in celjskemu društvu na strokovni ekskurziji od Gornje Radgone do Gornjih Ivanjcev. Udeležili so se vseslovenskega srečanja civilnih invalidov vojn v Trebnjem. Tradicionalno prednovoletno družabno srečanje s člani CIV Celje je bilo na Štatenbergu.

Programi društva so financirani s sredstvi FIHO, ZDCIVS, s prispevki članov ter s sredstvi MOM.

Socialno ogroženim članom so pomagali v obliki posebnih socialnih pomoči (prehrana, kurjava, tehnični in ortopedski pripomočki).

V društvu Sonček Maribor so v letu 2019 v svoji dobrodelni trgovini Sonček vključevali 15 članov s cerebralno paralizo, večina od teh prihaja v dnevni prostor vsakodnevno. Trgovina članom zelo veliko pomeni. Je stičišče medsebojnih druženj in zatočišče varnega počutja. V tem letu so v trgovino vključili tri odrasle člane s cerebralno paralizo na novo, ki so po končanem šolanju ostali doma in prepuščeni samemu sebi. Ti uporabniki so zelo zadovoljni in radi obiskujejo kotiček Dobrodelne trgovine Sonček. V letu 2019 se redno popoldansko družijo v društveni trgovini Sonček, saj z pomočjo društva organizirajo rojstne dneve, zaključke in manjša praznovanja. Organizirali so tudi Bralne večere v trgovini Sonček s sodelovanjem z Inner Wheel klubom. Srečanje uspešno povezujeta in organizirata ga. Vasiljka Prosnik in ga. Marija Podhostnik. Bralni večeri potekajo enkrat mesečno, v jesenskem času so se preselili v prostore na Trubarjevi ulici 15.

Z vključitvijo le teh oseb dosegamo, da tudi te osebe izkusijo redno delovno okolje ter se na ta način skušamo približevati iniciativnosti ter posodobljenih podpornih storitev za delo pod posebnimi pogoji. Naš cilj stremi k ustanovitvi dodatnega dnevnega centra, podprtega s koncesijo države in podporo občine za vse čakajoče. Veliko je še takšnih, ki so trenutno na čakalni listi za sprejem v Varstveno delovne centre Zveze Sonček, kot tudi preostalih z gibalno oviranostjo, ki niso dovolj vključeni v družbeno življenje in ostajajo doma. Nekateri uporabniki se v dnevni prostor Vetrinjska vključujejo skupaj z osebnimi asistenti, za pomoč ostalim uporabnikom v trgovini vključujejo prostovoljce. V trgovini vsakodnevno pomagajo in nudijo podporo udeleženke javnih del.

Obeležili so sedmo obletnico delovanja Dobrodelne trgovine, v tem letu so preuredili kotiček za druženje.

Društvo Sonček omogoča tudi materialno in socialno varnost 3 udeleženkam javnih del, ki se vsakoletno redno vključujejo. Za potrebe prevozov s prilagojenim kombijem je zaposlen tudi voznik. Na društvu je zaposlenih 5 oseb z invalidnostjo, od tega je ena oseba zaposlena v podporni zaposlitvi.

V društvu podpirajo sprejet Zakona o socialnem vključevanju (v veljavi od 1.1.2019), čakajo še na ustrezno sprejete storitve socialnega vključevanja (ki se bo sprva izvajal kot pilotni projekt). Podpirajo tudi podporno zaposlovanje na podlagi Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov.

7.6. OZAVEŠČANJE DELODAJALCEV O POTREBAH DELAVCEV Z INVALIDNOSTJO

Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor v okviru svojih posebnih socialnih programov intenzivno sodeluje z Racio Social - svetovalni rehabilitacijski center iz Celja, Zavodom RS za zaposlovanje ter delodajalci na področju Mestne občine Maribor. Tako še naprej izpolnjujejo zadani cilj; informiranje delodajalcev o zakonodaji s področja zaposlovanja invalidov, o možnostih strokovne podpore in finančnih spodbudah pri usposabljanju in zaposlovanju invalidov, vse z namenom večjega zaposlovanja invalidov sluha. V letu 2019 so poleg redno zaposlenega gluhega strokovnega delavca-sekretarja in strokovne sodelavke za polovični delovni čas, zaposlovali v programu javnih del dve brezposelni osebi s statusom invalida. Za obe osebi je bila sofinancer MOM. Za polovični delovni čas so iz lastnih sredstev zaposlovali eno osebo/invalida sluha za pomoč na domu.

8. DRUŽINSKO ŽIVLJENJE IN SPOŠTOVANJE OSEBNE INTEGRITETE

Invalidi imajo pri ustvarjanju ali ohranjanju družine, navezovanje prvih stikov itd, največkrat velike težave. Mnogi niso mobilni brez pomoči drugih, večkrat pa se počutijo tudi manjvredni, nimajo samozavesti in ostajajo raje doma. Težave so različne. So pa zelo podobne težavam vseh ljudi, le da morajo invalidi premagati dodatno oviro – svojo invalidnost.

V akcijskem načrtu smo si zadali:

8.1. Ozaveščanje

8.2. Spodbujanje osebne asistence

8.1. OZAVEŠČANJE

Mestna občina Maribor je v letu 2019 s sofinanciranjem programov društev pomagala pri izvajanju socialnih programov društev.

V Društvu paraplegikov Podravja so v letu 2019 organizirali družinski sprehod v naravi in praznovanje dneva žena. Pri novonastalih paraplegikih se izvaja informiranje o razpoložljivih programih organizacije, pomoč paraplegikom, da znajo sami poiskati svoje cilje in interese, spodbujanje paraplegikov, da najdejo oporo pri družini in okolju, nudenje pomoči pri ponovni vključitvi v nadaljevanju izobraževanja, nudenje pomoči pri premagovanju in odpravi arhitekturnih ovir na domu, v domačem kraju. Pri paraplegikih, ki prehajajo iz zavodskega varstva v domače okolje, društvo svetuje in pomaga pri iskanju zaposlitve, opravljanju vozniškega izpita, prehodu v nadaljnji študij, opozarjanju na njihove pravočasne reakcije na reševanje težav, spodbujanje v skrbi za nego telesa, primerno oblačenje in vzdrževanju čistoče v stanovanju in v okolju kjer živi. Pri paraplegikih, ki se ne morejo ali se ne znajdejo v življenju, ima društvo vlogo informatorja in svetovalca preko svojih socialnih poverjenikov. Ti jih morajo redno obiskovati in sproti motivirati za reševanje osebnih stisk in problemov. Predvsem pa je potrebno v zadnjem času budno spremljati materialni položaj posameznikov članov, saj se v času krize naglo slabša njihov materialni položaj. Pri vseh treh navedenih ciljnih, pomenijo te aktivnost spodbujanje k aktivnem iskanju zaposlitve predvsem pa k iskanju mobilizacijskega dela ali vsaj razvijanje hobijev.

Tudi v letu 2019 je Medobčinsko društvo delovnih invalidov Maribor pomagalo posameznim članom pri razreševanju številnih problemov na področju pravne zaščite in predvsem zaščite invalidnosti, premoženjskega stanja in drugih podobnih razmer. V letu 2019 so zabeležili 26 primerov, ki so potrebovali to pomoč. Začetne pogovore je opravil član društva Mirko Čubrič, ki je tudi s pravnega stališča pomagal pri razrešitvi posameznih problemov.

V MD civilnih invalidov vojn Maribor so mnenja, da je socialno vključevanje in druženje velikega pomena za vsakogar, tem bolj pa za invalide. Zato so v letu 2018 organizirali številne dogodke. Bili so na ekskurziji v Pomurju, ogledali so si oljarno Kocbek v Sv. Juriju ob Ščavnici in razgledni stolp Vinarium v Lendavi. Družabno pustno srečanje so imeli v Gostišču Taborka, kosanjev piknik pa so organizirali na kmetiji Urbas na Sp. Slemenu.

Udeležili so se vseslovenskega srečanja civilnih invalidov vojn v Trebnjem. Tradicionalno prednovoletno družabno srečanje s člani CIV Celje je bilo na Štatenbergu. V letu 2018 so socialno ogroženim članom pomagali v obliki posebnih socialnih pomoči (prehrana, kurjava, tehnični in ortopedski pripomočki).

8.2. SPODBUJANJE OSEBNE ASISTENCE

Mestna občina Maribor je tudi v letu 2018 spodbujala izvajanje osebne asistence s sofinanciranjem programa osebne asistence.

V MD civilnih invalidov vojn Maribor so v okviru programa vršili prevoze invalidov; spremstvo in prevoz starejših ali gibalno oviranih invalidov k zdravniku ali drugih opravkih po sistemu član – članu, s kombijem predvsem na športna srečanja ter z avtobusom na srečanja, ekskurzije in kopalne dneve.

V Društvu paraplegikov Podravja je cilj izvajanja programa Prevozi predvsem zagotavljanje mobilnosti gibalno oviranih oseb, predvsem članov društva in s tem vključitev v vse oblike družbenega življenja. Predvsem so se prevozi izvajali za izobraževalne tečaje, kulturno umetniške aktivnosti, prevoz na obnovitveno rehabilitacijo-zdravilišča (Zreče, Laško, Čatež, Terme 3000), na delovno mesto, na športne dejavnosti in športna srečanja, na kulturne dogodke v organizaciji društva, na predstave in koncerte, po opravkih (zdravnik, občinski uradi, ..), na druženja, torej za socialno vključevanje.

V Društvu gluhih in naglušnih Podravja Maribor izvajajo program pomoči na domu – osebno asistenco že od leta 2000. Gluhe, naglušne in gluhoslepe ostarele osebe doživljajo predvsem zaradi komunikacijske oviranosti v starosti še večjo osamljenost in s tem še dodatno psihosocialno stisko. Zato so že leta 2000 prvič sodelovali z Zavodom za zaposlovanje in dogovorili vsebino programa javnih del. V letu 2001 so preko javnih del zaposlili prvo gluho osebo, ki nudi pomoč družinam oziroma posameznim ostarelim, bolnim ali drugače obnemoglim gluhim, naglušnim in gluhoslepim uporabnikom pri oskrbi na domu: gospodinska opravila, osebna nega in higiena, spremstvo k zdravniku ali po drugih opravkih, priprava in uživanje hrane, občasen prevoz uporabnikov v Društvo, ko si zaželi sodelovati v organiziranih oblikah dela in življenja v invalidski organizaciji, klepet in družabništvo na domu uporabnika v komunikaciji, ki jo glede na svojo senzorno okvaro razume. Zaradi vedno večjega števila starejših uporabnikov programa so ob pomoči Zavoda RS za zaposlovanje zaposlovali invalidne/gluhe osebe. Svojo pomoč so razširili tudi na starejše gluhe in naglušne prebivalce Doma za starejše občane Nova vas, kar vsekakor nakazuje tudi širšo prepoznavnost in potrebnost tega programa. V program je vključenih 45 uporabnikov. V programu dosegajo namen, da z izvajanjem pomoči v primeru bolezni, osamljenosti, onemoglosti, ostarelosti, zadovoljujejo osnovne potrebe gluhe, naglušne in gluhoslepe osebe ter oseb s polžkovim vsadkom ter drugimi invalidnostmi po boljši kvaliteti življenja in odpravljanje socialne izključenosti. Zadane cilje so dosegli z izvajanjem programa predvsem v smislu, da so omogočili tem osebam, da kvalitetno živijo v domačem okolju, saj v okviru obstoječih služb tega programa za uporabnike v njim razumljivi komunikaciji, ne izvaja nihče na območju delovanja društva. Sofinancer je tudi MOM. Prav tako pa vsako leto pomagajo socialno najbolj ogroženim članom v sodelovanju z RK Maribor s paketi hrane (letno več kot 100 paketov), ki so jih razdelili ob pomoči prostovoljcev.

V društvu Sonček so v mesecu oktobru 2019 organizirali redno jesensko srečanje in kostanjev piknik v Centru Sonček Vrtnice v Zg. Kungoti. Srečanja se je udeležilo 120 članov. V mesecu decembru 2019 se je 120 odraslih članov zbralo na zaključnem novoletnem srečanju, za otroke s cerebralno paralizo in njihove sorojence pa so organizirali obdarovanje in prihod Dedka Mraza. Dogodek je popestril čarodej Gordan.

V MDSS MB so v okviru programa usposabljanje za aktivno življenje slepih in slabovidnih oseb izvedli 22 skupinskih kuharskih delavnic za slepe in slabovidne, družabno srečanje vseh članov na društvenem vrtu v juniju in novembru ter prednovoletno srečanje v Domu slepih,

kopalni dan v Izoli, dve duhovni srečanja, štiridnevni seminar za 23 starejših, kasneje oslepelih, slepih in slabovidnih oseb ter 11 svojcev v Domu Oddiha Izola, 3 delavnice ročnih del, delavnica izdelovanja naravne kozmetike v Centru eksperimentov, 22 delavnic vadb pilatesa, 18 srečanj skupine za samopomoč v Mariboru in 10 srečanj skupine v Dravogradu. Vodje skupin za samopomoč so se udeležile usposabljanja na ZDSSS, članice ročno-delskega krožka pa so se udeležile spomladanskega in jesenskega tečaja ročnih del v organizaciji ZDSSS.

V ZMSS, Podružnica Maribor, izvajajo redna tedenska druženja v prostorih društva, imeli so tudi novoletno srečanje, ki se ga je udeležilo 30 članov. ZMSS – Podružnica Maribor izvaja pomoč za člane društva preko poverjenikov za doseganje večje kvalitete življenja invalidnih oseb z MS. Program je namenjen preprečevanju izoliranosti in izboljšanju kvalitete življenja težkih invalidov z MS. Poskrbijo pa tudi za tiste težke invalide z MS, ki so nastanjeni v domovih za ostarele.

Teritorialno pokrivajo naslednje občine Maribor, Ruše, Podvelka, Ribnica na Pohorju, Šentilj, Pesnica, Duplek, Starše, Rače-Fram, Slovenska Bistrica, Selnica ob Dravi, Lovrenc na Pohorju, Oplotnica, Slivnica-Hoče, Kungota in Miklavž na Dravskem polju. Preko celega leta naj bi bili poverjeniki v stalnem kontaktu z vsemi tistimi težkimi invalidi in njihovimi svojci, ki potrebujejo pomoč. V letu 2019 so šestim socialno šibkim članom, ki so potrebovali finančno pomoč, preko socialne komisije ZMSS dodelili enkratno denarno pomoč; uredili so štirim težko gibljivim članom prevoz v zdravilišče na obnovitveno rehabilitacijo, ker so potrebovali prilagojeno prevozno sredstvo; v sodelovanju z RK so razdelili pakete pomoči 83 članom.

9. KULTURA

Zasledovali smo cilje, ki smo jih opredelili v akcijskem načrtu:

- 9.1. Vključevanje oseb z invalidnostjo v kulturne dogodke, prireditve
- 9.2. Sistematično vključevanje uporabnikov s posebnimi potrebami v knjižnične storitve
- 9.3. Ozaveščanje kadra o potrebah invalidov
- 9.4. Informacije o dostopnosti kulturnih dogodkov
- 9.5. Podpora MOM in Sveta invalidov pri kulturnih programih invalidskih društev

9.1. VKLJUČEVANJE OSEB Z INVALIDNOSTJO V KULTURNE DOGODKE, PRIREDITVE

KULTURNI VEČER INVALIDOV

Kazinska dvorana SNG Maribor je v četrtek, 7.11.2019, gostila jubilejni 10. Kulturni večer invalidov. Tema večera je bila »Naših prvih 10«.

Navzoče sta nagovorila podžupanja MO Maribor mag. Helena Kujundžić Lukaček in podpredsednik Sveta invalidov MO Maribor g. Martin Benko.

Nastopili so člani društev VDC Sožitje Maribor, Sonček, člani Kulturno umetniško društvo Tih svet iz Društva gluhih in naglušnih Podravja Maribor, člani MD civilnih invalidov vojn Maribor, MD slepih in slabovidnih Maribor, Društva paraplegikov Podravja, iz Društva ILCO Maribor, ženski komorni zbor Medobčinskega društva delovnih invalidov Maribor, člani Društva vojnih invalidov maribor. Gost večera je bil Adi Smolar, ki je navdušil navzoče, nastopil je tudi dramski igralec Bojan Marošević. Zaplesala nam je tudi plesna skupina Baletne akademije.

Ob 10. jubileju Kulturnega večera invalidov Maribora so bile podeljene zahvale župana MO Maribor Aleksandra Saše Arsenoviča »za neprecenljiv prispevek k bogatenju kulture invalidov«. Prejeli so jih naslednja društva in posamezniki: Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor, Društvo paraplegikov Podravja, invalidsko društvo ILCO Maribor, Medobčinsko društvo civilnih invalidov vojn Maribor, Medobčinsko društvo delovnih invalidov Maribor, Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Maribor, Medobčinsko društvo Sožitje Maribor – VDC Sožitje Maribor, Sonček – mariborsko društvo za cerebralno paralizo, VDC Polž Maribor, Zdenka Križanič, Bojan Marošević in SNG Maribor. Zahvale sta podelila podpredsednik Sveta invalidov Martin Benko in podpredsednik Sveta invalidov Vasja Cimerman.

Za čudovit zaključek nam je, dramski igralec Bojan Marošević pa nam je na kratko recitiral Cankarja in Minattijevo »Nekoga moraš imeti rad«

Kulturnemu večeru so prisostvovali tudi novinarji, o prireditvi so poročali [Maribor24](#), [Radio Maribor](#), časopis Večer, RTS Media in drugi.

Priloga 6: Poročilo o kulturnem večeru invalidov 2019

DOGODKI V MARIBORSKI KNJIŽNICI

V mariborski knjižnici so v letu 2019 izvedli številne dogodke:

- Program zmanjševanja socialne izključenosti za osebe s težavami v duševnem zdravju: srečanja v knjižnici za člane Zavoda Franko (24 srečanj od januarja do decembra)
- Pogovor »Branje za življenje« s specialno pedagoginjo Alenko Zupanič Danko in kliničnim psihologom mag. Acom Prosnikom: pogovor o težavah otrok pri učenju branja, kako jim pri tem pomagati, kako nadgraditi tehniko branja in kako mlade s pomočjo branja osamosvojiti. Salon uporabnih umetnosti; 1. 2.
- 2 srečanja z ustvarjalci (za mlade in odrasle): Tipne slikanice – Potipaj me!: pogovor s tiflopedagoginjo Aksinjo Kermauner in doc. dr. Jernejo Hercog, ob zaključku študijskega projekta izdelave tipnih slikanic Potipaj me!. Poročna dvorana, 5. 2.
- Priložnostna razstava tipnih slikanic za mlade. Poročna dvorana, 5. 2.
- 4. bralna značka v Domu starejših Idila (od pomladi do jeseni).
- 5. bralna značka za uporabnike VDC Polž, Knjižnica Šentilj (od pomladi do jeseni).
- Pravljična ura in otvoritev 4. bralne značke v Domu starejših Idila, 19. 3.
- Pravljična ura za uporabnike Društva Ozara, Pionirska knjižnica Rotovž, 25. 3.
- Branje za življenje: pogovor z dr. Barbaro Pregelj, glavno urednico, iniciatorico in vodjo bralno-motivacijskih projektov založbe Malinc.
- Projekt vključevanja otrok in najstnikov migrantov, v sodelovanju z ZRC, Inštitutom za izseljeniška vprašanja in migracije in Slovensko filantropijo, Pionirska knjižnica Rotovž (5 srečanj od pomladi do jeseni).
- Predstavitve knjižnice s pravljico uro za otroke iz Centra za sluh in govor, Knjižnica Kamnica, 17. 4.
- Sodelovanje na prireditvi ob zaključku projekta »Vključujemo in aktiviramo!« za osebe na prestajanju zaporne kazni, Zavod za prestajanje zaporne kazni Maribor, 23. 4.
- Predstavitve knjižnice tujcem-ekonomskim migrantom, v sodelovanju z Andragoškim zavodom Maribor (4 skupine), Pionirska knjižnica Rotovž, 27. 5., 30. 5., 3. 6., 5. 6.

- Dan knjižnice, udeležba oseb z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, ki potrebujejo podporo in pomoč pri življenju v skupnosti – sodelovanje z Zavodom Franko, 8. 6.
- Sodelovanje na prireditvi ob zaključku 4. bralne značke za starejše iz Doma starejših Idila, 1. 10.
- Priprava strokovnih podlag za označevanje gradiva s povečanim tiskom
- Pogovor s pesnico Danijelo Premzl – v sodelovanju z Zavodom Franko, ob svetovnem dnevu duševnega zdravja, Knjižnica Tabor, 8. 10.
- Predstavitev Mariborske knjižnice, program Cobis++ in portala Biblos osebam s težavami v duševnem zdravju: uporabnikom društva Ozara, Zavoda Franko in Zavoda Šent, Knjižnica Nova vas, 9. 10.
- Predstavitev Mariborske knjižnice skupini dolgotrajno brezposelnih – sodelovanje v programu socialne aktivacije, ki ga izvaja Festival Borštnikovo srečanje, Knjižnica Rotovž, 13. 12.
- Bralna ura z Ines Vičič (članki na temo zdravja), v sodelovanju z društvom Ozara in Zavodom Franko, Knjižnica Tabor, 27. 11.
- Sodelovanje na posvetu o dostopnosti kulture za invalide »Kultura bogati vse ljudi«; Razstavni prostor Urban; 16. 12.
- Zaključno srečanje bralnega kluba za osebe s težavami v duševnem zdravju – za člane Zavoda Franko, Knjižnica Tabor, 17. 12.

9.2. SISTEMATIČNO VKLJUČEVANJE UPORABNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI V KNJIŽNIČNE STORITVE

Osebam s posebnimi potrebami in drugimi ranljivimi skupinami so tudi v Mariborski knjižnici v letu 2019 omogočali široko dostopnost do rednih storitev, prireditev in dejavnosti, ki so jih po dogovoru prilagajali njihovim potrebam in željam. V tem procesu vključevanja je bistvenega pomena sodelovanje z invalidskimi in drugimi organizacijami. Vsako partnerstvo in skupni projekti z ustanovami, ki delujejo na področju zmanjševanja socialne izključenosti, pomenijo korak bližje k skupinam uporabnikov, ki še ne poznajo brezplačnih možnosti enakopravnega dostopa do kulturnih in drugih knjižničnih vsebin. Veseli jih, da je bilo v letu 2019 vzpostavljenih kar nekaj novih oblik sodelovanja, s katerimi so nekaterim ranljivim skupinam, ki do sedaj naših storitev niso poznale, približali knjižnico in jih vključili v naše dejavnosti. Med njimi so osebe s težavami v duševnem zdravju Zavoda Franko, dolgotrajno brezposelne osebe v programu socialne aktivacije, migranti idr.

Vrsto let v Mariborski knjižnici opozarjajo na potrebo po enakopravni dostopnosti do storitev za vse skupine uporabnikov, tudi za gibalno ovirane. A na področju fizične dostopnosti, žal, ne beležimo pozitivnih premikov. Pereča prostorska problematika osrednje knjižnice še vedno ni rešena, prav tako gibalno ovirani še vedno ne morejo dostopati do nekaterih enot v naši knjižnični mreži: do Knjižnice Studenci, Knjižnice Bistrica ob Dravi, Knjižnice Pesnica in Knjižnice Duplek.

V knjižnici se izvajajo redne dejavnosti:

- Izposoja gradiva na dom - od leta 1992: za osebe, ki zaradi invalidnosti, starosti ali bolezni same ne morejo do knjižnice.
- Izposoja v bolnišnico - od leta 2001: za paciente na zdravljenju v UKC Maribor. Servis je namenjen tudi uporabnikom s posebnimi potrebami.

- Postajališče bibliobusa v VDC Polž – od leta 1998: za osebe z motnjo v telesnem in duševnem razvoju. Bibliobus 1 x mesečno obišče varovance VDC Polž v Rapočevi ulici 13 in Parku mladih 4.
- Redni in organizirani obiski odraslih z motnjo v duševnem razvoju iz VDC Sožitje in VDC Polž v Knjižnici Nova vas, Knjižnici Šentilj in Knjižnici Ruše: izposoja gradiva, obisk na prireditvah, bralna značka, razstava izdelkov v knjižnici itd.
- Premične zbirke (kolekcije) v domovih/zavodih/ustanovah za posebne skupine prebivalcev, ki nimajo dostopa do knjižničnega gradiva in informacij: VDC Sožitje, Dom starejših občanov Tezno, Sončni dom, Dom starejših Idila, UKC Maribor-Bolnišnična šola, Oddelek za psihiatrijo, Materinski dom.
- Nabava in obdelava gradiva za slepe in slabovidne (povečani tisk, zvočne knjige), za gluhe in naglušne: lahko branje itd. in objava informacij v prilagojenih oblikah na knjižnični domači strani.
- Distribucija glasila Svet invalidov: širjenje dostopnosti do informacij o delovanju invalidskih društev na območju MOM in okoliških občin.
- Pravljične ure v UKC Maribor, Kliniki za pediatrijo in Oddelku za psihiatrijo.
- Organizirani obiski s pravljicnimi urami za otroke iz Centra za sluh in govor in O.Š. Gustava Šiliha.
- Priprava signalnih informacij in obveščanje članov invalidskih društev o prireditvah (tudi v formatu, primernem za slepe in slabovidne): preko portala Svet invalidov MoM in domače strani.
- Obiski, srečanja, sestanki s predstavniki invalidskih društev: Društvo študentov invalidov Slovenije, enota Maribor, Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Maribor idr.
- Od aprila 2009 deluje v Mariborski knjižnici delovna skupina za uporabnike s posebnimi potrebami, ki vključuje odrasle osebe z različnimi oblikami oviranosti na osnovi sodelovanja z invalidskimi in drugimi društvi. Področje vključevanja je knjižnična mreža 19 enot z bibliobusom, s 45 postajališči, z možnostjo skupnih projektov Mariborske knjižnice kot osrednje območne knjižnice.

9.3. OZAVEŠČANJE KADRA O POTREBAH INVALIDOV

Ozaveščenost strokovnega kadra o potrebah invalidov v kulturnih in drugih ustanovah je kljub velikemu izboljšanju še vedno pomanjkljiva. Zato nekatere invalidske organizacije tesno sodelujejo s kulturnimi ustanovami v Mariboru, na primer v **Mariborski knjižnici**. V Mariborski knjižnici že 9 let deluje delovna skupina za uporabnike s posebnimi potrebami, ki koordinira vključevanje invalidov in predstavnikov drugih ranljivih skupin prebivalstva v knjižnične storitve. Prav tako UGM, muzeji in ostale galerije pogosto pripravljajo prilagojene dogodke za ciljno publiko.

9.4. INFORMACIJE O DOSTOPNOSTI KULTURNIH DOGODKOV

Svet invalidov MOM je tudi v letu 2019 obveščal invalide o možnosti pridobitve evropske kartice ugodnosti za invalide, na osnovi katere mnoge kulturne ustanove odobravajo popuste. Prav tako so spodbujali organizacijo skupinskih ogledov predstav po invalidskih društvih.

V Mariborski knjižnici zagotavljajo dostopnost informacij z obveščanjem na svoji [spletni strani](#), stran je prilagojena tudi za slepe in slabovidne (e-sova). Invalide pa o dogodkih v knjižnici redno obvešča tudi preko skupne liste sveta invalidov. Prav tako sodelujejo s posameznimi invalidskimi društvi, kjer za posebne ciljne skupine organizirano pripravljajo kulturne dogodke in obveščanja.

9.5. PODPORA MO MARIBOR IN SVETA INVALIDOV PRI KULTURNIH PROGRAMIH INVALIDSKIH DRUŠTEV

Večina društev ima v svojih programih izvajanje določenih kulturnih aktivnosti kot so likovno ustvarjanje, ročna dela, pevski zbor, prav tako pa organizirajo udeležbo oz. ogled različnih kulturnih prireditev.

V Medobčinskem društvu delovnih invalidov Maribor deluje dramska skupina. V letu 2019 je pripravila igro »Trgovina«, katero so predstavili članom društva. V okviru zveze kulturnih društev Maribor društvo s tovrstnimi aktivnostmi ne more sodelovati, čeprav bi lahko pokazali tudi uspešne predstave dramske skupine, češ da niso kulturno društvo in da nimajo ustreznega statusa na tem področju.

Sekcija ustvarjalnih delavnic oz. sekcija izdelkov ročnih spretnosti združuje 4 članic našega društva, ki svoje izdelke predvsem razstavljajo na internih društvenih prireditvah kot je dan žena, dan odprtih vrat in mednarodni dan invalidov. Izdelovali so tudi voščilnice za potrebe društva. Tudi v letu 2019 se je sekcija predstavila s svojimi izdelki na Trgu Leona Štuklja ob mednarodnem dnevu evropske mobilnosti invalidov in seznanila širšo mariborsko javnost s svojo uspešno dejavnostjo.

V okviru kulturne sekcije deluje tudi društveni pevski zbor, ki je v zadnjem obdobju dosegel zavidljivo kakovostno raven delovanja in je središče kulturne dejavnosti društva. Zbor je imel v letu 2019 7 nastopov. Sodeluje na različnih prireditvah v društvu in izven društvenih okvirov kot npr.: sodelovanje na reviji pevskih zborov ZDIS, ki je bila maja v Črnomlju, Unionski dvorani ob sodelovanju z različnimi pevskimi zbori društev upokojencev, na prireditvah ob dnevu žena, materinskemu dnevu, ob »Dnevu invalidov«, ob dnevu odprtih vrat, na Kulturnem večeru invalidov v SNG Maribor v Kazinski dvorani in na zaključnem koncertu ob koncu leta v domu starostnikov Danice Vogrinec na Pobrežju.

V okviru kulturne dejavnosti so tudi v letu 2019 imeli abonma v Narodnem domu v okviru predstav komedija. Sodelovanje na tem abonmaju je že nekakšna tradicija, kjer omogočajo posameznim članom društva ogled različnih predstav komedij.

V Društvu študentov invalidov so v letu 2019 preko članske liste za obveščanje in preko društvene Facebook strani člane vabili in obveščali o različnih kulturnih prireditvah in dogodkih, ki so omogočali dostopnost in enakopravno udeležbo tudi za invalide. Dne 25. 1. 2019 so se člani društva udeležili vodene razstave o Ivanu Cankarju v Univerzitetni knjižnici Maribor. Dne 20. 3. 2019 jim je članica Agnes Kojc predstavila svojo poezijo in jim podarila prijetno literarno popoldne.

Tudi člani ZMSS, podružnica Maribor, so se udeležili jubilejnega 10. Kulturnega večera invalidov.

V Društvu paraplegikov Podravja so v sklopu programa kulture organizirali 3-dnevno likovno in rezbarsko kolonijo, ki je potekala v delovno bivalnih prostorih v Paracentru Osek 104, za slikarje, ki slikajo z usti, nogami ali rokami. Promocija likovne in rezbarske kolonije je potekala v sklopu informiranja na spletni strani. Delavnice so potekale po vodstvom mentorja Jožeta Potokarja.

Cilj programa je, da se omogoči čim večjemu številu članov, da se udeležujejo v različnih kulturnih dejavnostih. Da imajo tudi paraplegiki možnost kulturnega življenja in ustvarjanja. Program omogoča vključitev paraplegikov v različne aktivnosti glede na želje in možnosti, jim tako omogočiti bolj polno življenje in udeleževanje ter preprečiti izključenosti iz družbe. Člani so seznanjeni z vsebino dela društva, in hkrati osveščajo javnost, da med njimi živijo tudi paraplegiki, ki imajo svoje specifične potrebe.

V MD civilnih invalidov vojn Maribor je kulturni program ob dnevu žena oz. materinskem dnevu v izvedbi pevskega zbora varovancev potekal v Domu pod Gorco. V UGM so se udeležili otvoritve razstav Stojan Kerbler, Vlasta Zorko in vodenega ogleda po razstavi iz zbirke UGM Živeti z gledališčem ter po veliki pregledni razstavi Mete Grgurevič.

Ogledali so si grad Štatenberg, samostan Sudenice, Muzej Tabor. Predstavniki društva so bili na proslavah društev (okrogle obletnice), na občinskih in državnih proslavah. Člani društva so sodelovali pri snemanju kulturne oddaje Radia Maribor.

V novembru 2019 so se udeležili jubilejnega 10. kulturnega večera invalidov v Kazinski dvorani SNG Maribor.

Program je financiran s sredstvi FIHO in ZDCIVS.

V MD slepih in slabovidnih Maribor so v letu 2019 organizirali in izvedli veliko kulturnih programov in aktivnosti: zahvalni dan slepih in slabovidnih v Mariboru; udeležba na razstavi tipnih slikanic »Potipaj me« na Pedagoški fakulteti MB; udeležba na predstavitvi knjig Črna svila z raskavo obrobo in Nekaj o očeh avtorja Valterja Čučkoviča v UK Maribor; udeležba na razstavi »Ne glej nazaj, OK!« v Umetnostni galeriji Maribor; udeležba na predstavitvi skulptur » Ko se dotaknem Forma vive«, v prostorih društva; udeležba na predstavitvi knjige »Lev Rogi«, poslušam in tipam v UK Maribor; organiziranje glasbene delavnice Dezierij Cener »Slepota in svet glasbe ter zborovskega petja«; udeležba članic na srečanju slepih in slabovidnih žena Slovenije; udeležba na kulturnem programu ob 70 – letnici MDSS Ljubljana; sodelovanje na 10. kulturnem večeru invalidov Maribora.

Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor v okviru svojega posebnega socialnega programa izvaja program kulture v katerem sodeluje 12 gluhih, naglušnih članic in članov. V letu 2019 so s svojimi izvirnimi plesnimi točkami in pantomimo večkrat nastopali na številnih prireditvah v društvu. Intenzivno spodbujanje gluhih in naglušnih oseb k vključevanju na kulturnem področju je tudi zagotovilo, da so enakovredno sodelovali in predstavili »**Kulturo gluhih**« tudi v številnih kulturno umetniških prireditvah in delavnicah. Še posebej so ponosni na sodelovanje na 10. Kulturnem večeru invalidov v SNG, ob svečani proslavi v počastitev Mednarodnega dne v Mestni občini Ptuj ter ART KAMPU v Mestnem parku v okviru Festivala Lent, kjer so organizirali več delavnic in predstavili delo društva širši javnosti.

Plesna skupina SONČEK deluje od leta 2014. Vaje potekajo pod strokovnim mentorstvom in vodenjem g. Andreja Novotnyja, večkratnega državnega prvaka v latinsko ameriških plesih. Dne 7. junija 2019 so izvedli produkcijo Plesne skupine Sonček z gosti v amfiteatru II. gimnazije, Maribor. Plesno skupino Sonček sestavlja osem plesnih parov, katerih večina skupaj pleše že peto leto. Njihov ples je poseben v tem, da eden izmed plesalcev pleše na invalidskem vozičku. Program so obogatili glasbeniki Blaž Švagan na saksofonu, Hana Krامل na violini ter Pascal Krامل na harmoniki. Prireditel sta povezovali Tatjana Mohorko in Andreja Pribičević. Produkcijo sta z živahnimi ritmi sambe, jiva in slowfoxa popestrila plesalca Lara Nedeljkovič in Klemen Dremelj, ki na mednarodnih tekmovanjih posegata po najvišjih mestih ter Dejan Uršič, ki je s svojo solo plesno točko odlično odplesal in imitiral kralja popa Michael Jacksona. Prireditel sta s svojima tenkočutnima pesmima zaokrožila pesnika Agnes Kojc in Luka Prosnik. Vzdušje v dvorani je bilo polno čustev, pozitivne energije in ponosa.

Sonček - MDCP je letos sodeloval tudi na Kulturnem večeru invalidov z nastopom članov Agnes Kojc, Jernej Horvat in Domen Gojčič. Agnes se je predstavila z recitacijami lastnih pesmi. Jernej je vokalno odpel »I can't stop falling in love with you« in »Sem se šetal«, spremljal ga je Jernej na klavirju. O dogodku je poročal tudi časopis Večer.

Jeseni 2019 so vsem članom omogočili sofinanciranje nakupa filmskih kartic v Cinemaxxu in gledaliških abonmajev SNG Maribor. Namen tega programa je predvsem socializacija in vključevanje članov in njihovih svojcev v njihovo naravno okolje, predvsem pa doseči, da posameznik v prostem času ne ostaja doma, za štirimi stenami.

10. ŠPORT IN REKREACIJA

Šport invalidov je zelo pomemben del Akcijskega načrta za izboljšanje možnosti invalidov v MOM.

V akcijskem načrtu smo si zastavili naslednje cilje:

- 10.1. Spodbujanje aktivnega načina življenja med invalidno populacijo
- 10.2. Organiziranje skupnih športnih in športno rekreativnih dogodkov
- 10.3. Zagotavljanje dostopnosti športnih vsebin in objektov
- 10.4. Izvedba izobraževanja za trenerje invalidskih športov

10.1. SPODBUJANJE AKTIVNEGA NAČINA ŽIVLJENJA MED INVALIDNO POPULACIJO

Svet invalidov podpira spodbujanje aktivnega načina življenja med invalidi z organizacijo skupnih športnih dogodkov kot so Športne igre invalidov, športno rekreativno srečanje invalidov in drugi (gl. tč. 10.2.). Pomembno vlogo pri vključevanju invalidov v športno rekreativne dejavnosti imajo invalidska društva. Invalidi so tudi v letu 2019 sodelovali na podelitvi priznanj za uspehe na področju športa invalidov skupaj z ostalimi mariborskimi športniki.

10.2. ORGANIZIRANJE SKUPNIH ŠPORTNIH IN ŠPORTNO REKREATIVNIH DOGODKOV

PODELITEV PRIZNANJ ŠPORTNIK MARIBORA NA PODROČJU ŠPORTA INVALIDOV
Svet invalidov tudi v letu 2019 sodeluje na izboru športnika Maribora 2019 na področju športa invalidov. Športnik leta 2019 je postal Marino Kegl, športnica leta 2019 Sanja Debevec, ekipa leta 2019 pa ekipa balinistov Društva invalidov Maribor. Vsem iskreno čestitamo.

ŠPORTNE IGRE INVALIDOV

Svet invalidov Mestne občine Maribor je v soboto, 11. 5. 2019 priredil jubilejne, 10. »Športne igre invalidov Maribora«. Športne igre invalidov so potekale v okviru Športne pomladi 2019 na prizoriščih Športnega parka Tabor Maribor. Iger se je udeležilo rekordnih 550 udeležencev.

Koordinatorji posameznih disciplin so prejeli še majice Športne pomladi, nato so svoje tekmovalce popeljali na tekmovališča. Tekmovalo je kar 315 članov iz 20 mariborskih invalidskih organizacij. Športnih iger invalidov so se udeležili tudi predstavniki ZŠIS-POK, ŠDI Ljubljana ter predstavniki Svetov invalidov iz drugih občin. Svet invalidov MOM je ob tem jubileju izdal zloženko v tisoč izvodih, ki je bila na voljo v Ledni dvorani v Mariboru, prav tako smo prikazali na odru video prezentacijo zgodovine športnih iger invalidov od leta 2010 do danes, ki so jo pripravili v Društvu gluhih in naglušnih Podravja Maribor.

Člani invalidskih društev iz Maribora so se pomerili v 8 disciplinah: pikadu, šahu, kegljanju, ruskem kegljanju, namiznem tenisu, malem nogometu, košarki na vozičku in metu na koš. Na vseh tekmovališčih je bilo zelo živahno, številni navijači so dihali s tekmovalci.

Večina udeležencev je pristopila k brezplačnemu merjenju tlaka in meritvi sladkorja v krvi, ki sta ju izvajali predstavnici podjetja Diafit. Velika gneča je bila tudi pri pokušnji palačink, pečenih na zdrav način ter ob stojnicah z naravnimi izdelki Herbessa in Abena-helpi.

Najuspešnejšim posameznikom smo podelili 18 kompletov medalj, najboljše ekipe so prejele pokale, člani ekip pa tudi medalje.

O 10. Športnih igrah invalidov so poročali tudi mediji, med drugim TV Maribor, Net-tv.si, [Športna pomlad](#) in časnik [Večer](#).

Športne igre invalidov 2019 so upravičile svoj namen, to je krepitev medsebojnega sodelovanja, druženje in sklepanje prijateljstva med člani različnih invalidskih društev.

Športne igre invalidov 2019, foto: Branko Mavrin

Priloga 7: Poročilo o 10. Športne igre invalidov

MEDNARODNI SEJEM ŠPORTA IN ZDRAVJA

Športni objekti Maribor so 18. in 19. maja 2019 v Ledni dvorani v Mariboru organizirali prvi Mednarodni sejem športa in zdravja. Sodeloval je tudi Svet invalidov MOM, ki je predstavil šport invalidov.

ŠPORTNO REKREATIVNO SREČANJE INVALIDOV MARIBORA

Svet invalidov Mestne občine Maribor, DS za šport in rekreacijo, je v sodelovanje z Zvezo društev ŠMIRIS 30.8.2019 na ŠRC Fontana Maribor organizirala že šesto Športno-rekreativno srečanje invalidov Maribora. Sodelovalo je rekordnih 120 članov iz 10 mariborskih invalidskih društev. Prireditve se je udeležilo tudi 6 povabljenih gostov.

Uvodoma je navzoče nagovoril predsednik Sveta invalidov MOM Milan Kotnik. Nato je navzoče pozdravila in nagovorila podžupanja MO Maribor mag. Helena Kujundžič Lukaček. Oba sta vsem zaželela obilo zabave in športne sreče. Prireditvev je vodil predsednik delovne skupine za šport Aleksander Trnjar.

Namen srečanja je bilo športno in zabavno druženje invalidov, medsebojno spoznavanje in krepitev medsebojnega sodelovanja. Lepo vreme je dogajanje še polepšalo.

Ves čas prireditve je potekalo brezplačno merjenje glukoze v krvi. Člani invalidskih društev iz Maribora so se pomerili v vleki vrvi, pikadu, taroku in balinanju. Na voljo je bilo tudi igrišče za tenis, odbojko na mivki in badminton. Navzoči so glasno spodbujali svoje športnike. Najuspešnejši so bili uspeha zelo veseli, prejeli so tudi praktične nagrade, ki so jih prispevali

naši donatorji. Člani društev so z veseljem sodelovali v programu, se družili in se zabavali ob spremljajočih dejavnostih. Priredili smo tudi tombolo in srečelov z bogatimi dobitki.

Našemu vabilu so se odzvali tudi mediji, ki so pozitivno poročali o športno rekreativnem

srečanju invalidov. Vabimo vas, da si ogledate prispevek [RTV SLO](http://RTV.SLO)

in NetTV.

Nekaj utrinkov s srečanja:

Športno-rekreativno srečanje invalidov 2019, Foto: Branko Mavrin

10.3. ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI ŠPORTNIH VSEBIN IN OBJEKTOV

SOFINANCIRANJE PROGRAMOV

Šport invalidov ima v vseh svojih raznovrstnih oblikah pomembne psihosocialne učinke (možnost rehabilitacije s pomočjo gibanja, vključevanje v družbo), lahko pa tudi športne učinke (možnost doseganja vrhunskih rezultatov in ukvarjanje s športno rekreacijo). Tako pri nekaterih oblikah zmanjšanih zmožnosti človekove telesne dejavnosti prevladuje izrazito doseganje vrhunskih dosežkov (paraolimpijski športi, olimpijada gluhih), drugje pa so v ospredju bolj psihosocialni vidiki (igre specialne olimpijade). Obstajajo pa tudi druge oblike športa invalidov (neparaolimpijski športi). Raznolikost športnih dejavnosti na področju športa invalidov kaže tudi sestava osrednje panožne zveze na področju športa invalidov v Republiki Sloveniji, Zveze za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijskega komiteja Slovenije, ki združuje največje nacionalne invalidske organizacije.

Zaradi interdisciplinarnosti je šport invalidov prepleten z različnimi družbenimi področji, med katerimi sta najpomembnejša zdravstvo ter vzgoja in izobraževanje. Pri njegovem razvoju so poleg športnih društev in drugih športnih organizacij zato udeleženi tudi subjekti iz omenjenih družbenih področij.

Na področju prostočasne športne vzgoje je trenutno zelo malo programov za to populacijo, tako s tekmovalnega kot tudi rekreativnega vidika. Dvig kakovosti programov in število invalidov, ki se bodo ukvarjali s športno rekreativno dejavnostjo, bo mogoč zlasti v sodelovanju z ZŠIS-POK kot trenutno edinim reprezentativnim predstavnikom športa invalidov v Republiki Sloveniji, z občinskimi športnimi zvezami, nacionalnimi panožnimi zvezami, državnimi organi in drugimi nosilci športnih dejavnosti.

V Mariboru se že vrsto let trudimo in posvečamo še posebno pozornost izboljšanju povezav med športnimi društvi in dobrodelnimi društvi, ki izvajajo programe za invalide.

Invalidskemu športu se trudimo dati na lokalni ravni poseben pomen, želimo povečati število športno dejavnih invalidov ter pomagati pri vključevanju v športne programe tako na področju športne rekreacije kot tekmovalnega športa

Sofinanciranje invalidskega športa v Mariboru poteka že vrsto let skladno s Odlokom o sofinanciranju letnega programa športa v MOM, katerega je sprejel mestni svet. Tako sofinanciramo delo strokovnega kadra, uporabo objekta in izvedbo športnih prireditev. Prav tako sofinanciramo športne programe otrok in mladine s posebnimi potrebami.

Invalidska športna društva in ostale organizacije, ki se ukvarjajo z invalidskim športom, se vsako leto sofinancirajo na podlagi prijave na javni razpis. V letu 2019 je MOM sofinancirala športne programe (strokovni kader in uporaba objekta) desetim izvajalcem letnega programa športa. Dejavnost je bila sofinancirana v skupni vrednosti 62.614,79 EUR, od tega 46.615,10 EUR za uporabo prostora ter 15.999,69 EUR za program.

Pri športnih programih športne vzgoje otrok in mladine s posebnimi potrebami je MOM sofinancirala vadbene skupine v skupni višini 14.973,37 EUR, od tega 12.538,40 EUR za uporabo prostora ter 2.434,97 EUR za program.

Pri športnih programih, športno rekreativne prireditve in druga mednarodna tekmovanja in prireditve, evropska, ligaška tekmovanja in svetovni pokali je MOM sofinancirala Društvu paraplegikov Podravja za organizacijo Mednarodnega turnirja v košarki na vozičkih v višini 2.999,99 EUR, od tega 1.000,00 EUR za uporabo prostora ter 1.999,99 EUR za ostale stroške izvedbe.

V Društvu študentov invalidov so v letu 2019 izvajali celoletni rekreacijski program plavanja, ki poteka 1 krat tedensko v kopalnišču Pristan ter rekreacijsko fitnes vadbo, ki se izvaja 2 krat tedensko v sodelovanju z UŠC Leona Štuklja Maribor.

Preko članske liste za obveščanje in preko društvene Facebook strani so člane obveščali in vabili na različne rekreativne in športne dogodke, v katere se lahko vključujejo tudi invalidi.

V Medobčinskem društvu delovnih invalidov Maribor sta rekreacija in šport osrednji dejavnosti. Na tem področju deluje kar 9 različnih sekcij, ki omogočajo cca. 600 članom tedensko rekreacijo ob organizaciji rednih treningov na področju namiznega tenisa, pikada, balinanja, kegljanja itd. Ob tem se redno udeležujejo na območnih in državnih tekmovanjih. Vsa državna tekmovanja organizira ZDIS, območna tekmovanja pa posamezna društva delovnih invalidov po skupno sprejetem programu. Velik uspeh, 1. mesto, v kegljanju – posamezno so člani društva dosegli na državnem tekmovanju, prav tako so balinisti – ekipno dosegli 1. mesto, ostale sekcije so dosegle uvrstitve med 4. in 5. mestom. Prav tako se udeležujejo športnih prireditev v občini Maribor, ki so namenjena invalidnim osebam. Predvsem so to športne igre invalidov na območju dvorane Tabor in na prizoriščih športnega vikenda Maribora, ki ga organizira Športna zveza Maribor. So tudi člani te športne zveze in z njo tudi ves čas aktivno sodelujejo.

V Društvu bolnikov po možganski kapi Podravja Maribor rekreacijsko dejavnost prilagodijo zmožnostim članov. Tako izvajajo redno vadbo v telovadnici in bazenu, vadbo ruskega kegljanja, plesno gibalno delavnico in delavnice ročnih spretnosti, enkrat letno organizirajo kopalni izlet v bližnje zdravilišče.

V Združenju multiple skleroze Slovenije, podružnici Maribor so v letu 2019 za svoje člane organizirali redno telesno vadbo. Namen programa je premagovanje izoliranosti, vzpodbujanje k celoletni vadbi in ohranjanje psihofizičnih sposobnosti ter kondicije. S tem so člane vzpodbudili, da se preko celega leta aktivno ukvarjajo z vajami, ki so najbolj primerne za invalide z MS. V letu 2019 so redno izvajali tudi treninge pikada.

Udeležili so se 10. Športnih iger invalidov Maribora v Športnem parku Tabor Maribor dne 11.5.2019. Zelo uspešni so bili tudi na Športno-rekreativnem srečanju invalidov v avgustu 2019, ki ga je organiziral Svet invalidov MOM.

V Društvu paraplegikov Podravja rekreacijo pojmujejo kot zdravstveni preventivni ukrep. To je borba proti preleženinam in za psihofizično kondicijo, ki jo paraplegik potrebuje za uspešno opravljanje dnevnih obveznosti. V okviru društva so bila v letu 2019 izvedena razna športna srečanja in tekmovanja, kakor tudi tradicionalni mednarodni turnir PARABASKET, vsa ligaška tekmovanja (šah, strelska liga v Ptujju, ribarjenje, atletika). Zelo uspešno so se udeležili tudi Športnih iger invalidov, ki jih je že 10. leto organiziral Svet invalidov MO Maribor.

Člani Inkont – humanitarne organizacije Maribor so se udeležili Športnih iger invalidov, na katerih so nastopili v pikadu, steznem kegljanju in ruskem kegljanju. Zelo uspešni so bili v steznem in ruskem kegljanju s srebrno oz. bronasto medaljo. Udeležili so se tudi športno-rekreativnega srečanja invalidov na Fontani.

V MD civilnih invalidov vojn Maribor je bilo na športnem programu realiziranih 8 srečanj v vrtnem kegljanju in šahu z društvi upokojencev, MDSS MARIBOR in MDCIV Celje.

V panogi vrtno kegljanje so uspešno sodelovali na športnih igrah invalidov MOM.

Udeležili so se tudi športnih tekmovanj v okviru ZDCIVS.

Redni treningi v vrtnem kegljanju, šahu in pikadu potekajo v Društvu Dom invalidskih organizacij v Mariboru.

Program je financiran s sredstvi FIHO in ZDCIVS.

V MD slepih in slabovidnih Maribor so bili v letu 2019 zelo športno aktivni. Izvajali so plavanje, vrtno kegljanje enkrat tedensko od aprila do julija na društvenem vrtu, izvedli 1. krog regijskega tekmovanja v vrtnem kegljanju – vzhodna regija, udeležili so se regijskega tekmovanja (2. in 3. krog) v Murski Soboti in Ptujju, 12- urnega maratona v Lipovcih, prvenstva v Celju. Udeležili so se meddruštvenega srečanja na MDCIV MB. Redno so izvajali panogo Govoreči pikado, kjer je bilo 24 treningov na govorečem pikadu za slepe in slabovidne v Mariboru in Slovenj Gradcu, izvedli so dva selekcijska društvena turnirja in prijateljsko srečanje koroških in podravske članov, udeležili so se regijskega tekmovanja (2. in 1. krog) v Murski Soboti in Ptujju, izvedli 3. kroga regijskega tekmovanja, izvedli prvenstvo ZDSSS v govorečem pikadu ter se udeležili 7. Mednarodnega turnirja v Bosni – Visoko. V sklopu panoge Showdown so izvedli 1. krog regijskega tekmovanja v showdownu – vzhodna regija, se udeležili 2. kroga regijskega tekmovanja v Murski Soboti, DP v showdownu na Okroglem, 5. Pokala Slovenije v showdownu in se udeležili prvenstva slepih in slabovidnih v showdownu za leto 2019 na Okroglem. V panogi Stezno kegljanje so se udeležili ligaških tekem (2. krog v Kopru, 3. krogv Novi Gorici, 4. krog v Celju in 1. krog v Novem mestu), izvedli so državno prvenstvo za slepe in slabovidne za leto 2019, se udeležili tekmovanja za Pokal Pivke, posamičnega prvenstva ZDSSS v Kranju, 15. odprtega mednarodnega turnirja in 9. memoriala Borisa Žukeviča v Kranju. Enkrat tedensko imajo treninge na dveh kegljiščih Dvorane Tabor Maribor in v Slovenj Gradcu. V šahu so izvedli dva posamezna šahovska turnirja na MDSS Maribor, se udeležili prvenstva ZDSSS v hitropoteznem šahu v Ptujju, 9. Memoriala Andreja Peršuha v pospešenem šahu, 1 član se je udeležil 28. DP invalidov v posamičnem hitropoteznem šahu ter posamičnega državnega prvenstva v pospešenem šahu. Člani so se udeležili tudi Športnih iger invalidov Maribora.

Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor v programu rekreacije in športa zagotavlja pogoje za razvoj športne rekreacije invalidov sluha, ohranjanja psihofizičnega zdravja in integracije. Pri tem so člani izrazili pohvalno mnenje in so zelo zadovoljni s sodelovanjem med društvi invalidov in si želijo še naprej skupne izvedbe športnih aktivnosti (npr. Športne igre

invalidov Maribora, predstavitev športa gluhih na ETŠ, športno rekreativno srečanje v Fontani itd.) in tako še naprej zagotavljati ter omogočiti boljše pogoje za enakopravnejšo udeležbo na športnih prireditvah s strani invalidov. V posebnem socialnem programu rekreacije in športa aktivno sodelujejo gluhe in naglušne športnice in športniki, ki dosegajo odlične rezultate. Sofinancer je MOM. Za športnike se v Društvu trudijo zagotavljati vse potrebne pogoje (materialni, kadrovski in organizacijski, tehnični) za delovanje in izvajanje številnih aktivnosti od organiziranja tekmovanj, tako na državni kot mednarodni ravni, kot treninge za gluhe, naglušne člane (futsal, odbojka na mivki, odbojka, orientacijski tek, smučanje, bowling, kolesarjenje, šah, balinanje, pikado, telovadba in rekreacija, badminton). V letu 2019 so organizirali 3 različna tekmovanja ter osvojili 25 medalj in pokalov na državnih prvenstvih in meddruštvenih turnirjih.

Društvo SONČEK-Mariborsko društvo za cerebralno paralizo program Terapije s pomočjo konj uspešno izvajajo že veliko let. Za njihove člane, zlasti otroke in mladostnike, ki imajo zaradi gibalne in drugih oviranosti manj priložnosti v življenju, je jahanje priložnost, da se ukvarjajo z njim primerno izvenšolsko dejavnostjo. Sicer terapevtsko jahanje izvajajo tudi predvsem zaradi zdravstveno terapevtskih učinkov in ga lahko izvajajo samo za to usposobljeni strokovnjaki, hipoterapevti in specialni pedagogi, večkrat na teden. V aktivnost jahanja se vsakotedensko vključuje 15 otrok in mladostnikov s cerebralno paralizo ter 9 odraslih članov s cerebralno paralizo. Ker imajo v bližini Maribora najeto primerno jahalno dvorano in niso odvisni od vremenskih razmer, lahko program redno kvalitetno izvajajo tekom celega leta za doseganje najbolj optimalnih učinkov.

Izvajajo tudi Terapevtsko plavanje po metodi Halliwick in rekreativno plavanje (MTC Fontana). Plavanje ima izreden pomen za ljudi s posebnimi potrebami, posebej za tiste, ki so na vozičkih, ker mnogim omogoči izkušnjo samostojnosti, razen tega pa ima pomemben zdravstveno rehabilitacijski učinek. Program se deli na zdravstveno terapevtski del podprt s strokovnim vodenjem fizioterapevta s Halliwick tečajem in na rekreativni del. Program se večkrat tedensko izvaja v bazenu Medicinsko termalnega centra Fontana. Aktivnosti plavanja se udeležujejo otroci s starši in tudi odrasli člani. Odrasle člane na plavanju aktivno spremljajo in jim pomagajo zaposleni osebni asistenti – aktivnost se odvija redno in kontinuirano vsak teden (ponedeljek, sredo, petek). Tudi ekipa dvoranskega balinanja (boccia) za osebe s cerebralno paralizo mariborskega društva Sonček je bila vse leto 2019 zelo uspešna in sodelovala na vseh tekmovanjih boccie, ki so se odvijala v CIRIUS Kamnik. Štefka Peklar je v kategoriji BC1 prepričljivo zmagala in osvojila zlato medaljo. Tudi Manca Walland je dosegla odlično 2. mesto v kategoriji OPEN. Trening boccie poteka ob sredah in sobotah, po 2 uri v skupnem dvoranskem prostoru na Trubarjevi ulici 15.

V okviru društva Sonček ob ponedeljkih poteka aktivnost pikada za gibalno ovirane uporabnike, ki sicer obiskujejo Varstveno delovni center Sonček Maribor. Gre za rekreacijo in druženje. V maju 2019 posamezni pikadisti sodelujejo na Športnih igrah invalidov.

Tudi v letu 2019 so nadaljevali z izvajanjem plesnega tečaja za osebe na invalidskih vozičkih v spremstvu hodečega soplesalca. Trenutno se tečaja udeležuje 9 parov in poteka pod strokovnim vodstvom Andreja Novothyja z mnogimi izkušnjami in uspehi pri poučevanju plesa na invalidskih vozičkih.

10.4. IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA ZA TRENERJE INVALIDSKIH ŠPORTOV

V invalidskih društvih se soočajo z velikim pomanjkanjem trenerjev za posamezne invalidske športe z licenco. V decembru 2019 se je preko ZŠIS-POK pričelo izobraževanje za vaditelje, ki se ga udeležujejo tudi nekateri invalidi iz Maribora.

V letu 2020 si v Sončku – MDCP želijo športne in rekreacijske programe še razširiti in okrepiti, vključiti še več uporabnikov. V ta namen se za vaditeljico usposablja 1 zaposlena oseba društva.

11. VERA

V Akcijskem načrtu smo si zastavili cilj:

11.1. Zagotavljanje dostopnosti in spodbujanje enakih pravic do veroizpovedi

11.1. ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI IN SPODBUJANJE ENAKIH PRAVIC DO VEROIZPOVEDI

Zavzemanje za nediskriminacijo in s tem tudi za zagotavljanje dostopnosti in enakih pravic do veroizpovedi je opredeljeno že z Zakonom o izenačevanju možnosti invalidov. Glede na veliko raznolikost verstev se pogosteje pojavlja verska nestrpnost. Zato Svet invalidov MOM spodbuja versko strpnost in ozavešča o pravici do svobodne veroizpovedi.

Za enakopraven dostop do verskih vsebin so največkrat prikrajšane gluhe in naglušne osebe ter bolne in nepokretne osebe v trajni oskrbi. Nekatere verske ustanove se tega že dobro zavedajo in že občasno izvajajo obrede s tolmačem, tudi po zaslugi ozaveščanja članov Sveta invalidov. Frančiškanska cerkev pa je pri vходу v cerkev namestila klančino. Cerkveni možje pa omogočajo versko oskrbo z obiski na domu in v ustanovah.

12. VKLJUČENOST INVALIDOV V OBLIKOVANJE POLITIKE IN NAČRTOVANJE INVALIDSKEGA VARSTVA

V letu 2019 smo si zadali:

12.1. Vključitev društev v procese oblikovanja politike invalidskega varstva s strani MOM

12.2. Podpora MOM pri vplivanju društev na oblikovanje politike invalidskega varstva

12.3. Zagotavljanje obveščanja o političnih temah

12.4. Posredovanje informacij o volitvah in omogočiti svobodno oddajo volilnega glasu

12.1. VKLJUČITEV DRUŠTEV V PROCESE OBLIKOVANJA POLITIKE INVALIDSKEGA VARSTVA S STRANI MOM

Invalidi imajo ponovno svojega zastopnika v Mestnem svetu MO Maribor, invalidi so vključeni tudi v odbore Mestnega sveta in v organe mestnih četrti. Člani društev dajejo pobude tudi neposredno pristojnim uradnikom. Invalidi so v letu 2019 na ta način sodelovali v velikem številu in podali kar 5 pobud.

Tudi predstavniki vodstva Sveta invalidov in predstavniki delovnih skupin sveta invalidov dobro sodelujejo s strokovnimi službami MOM. V letu 2019 so se sestali kar na 4 skupnih delovnih sestankih.

V Društvu študentov invalidov so v letu 2019 sodelovali v delovni skupini na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport pri pripravi Pravilnika o postopkih in načinu izvrševanja pravic študentov s posebnimi potrebami in študentov s posebnim statusom v visokem šolstvu. Sodelujejo tudi v delovni skupini Zavoda MOVIT za področje socialnega vključevanja ranljivih skupin. Pomagali so pri organizaciji dveh posvetov, ki so se izvedli v okviru dejavnosti Sveta invalidov Mestne občine Maribor in sicer 11. 12. 2019 Posvet o dobrih praksah zaposlovanja invalidov ter 16. 12. 2019 posvet o dostopnosti kulture za invalide z naslovom »Kultura bogati vse ljudi«.

12.2. PODPORA MOM PRI VPLIVANJU DRUŠTEV NA OBLIKOVANJE POLITIKE INVALIDSKEGA VARSTVA

Invalidi nimajo neposrednega vpliva na oblikovanje politike invalidskega varstva. Pomemben organ, ki invalidom omogoča vplivanje na oblikovanje politike, je v Mariboru Svet invalidov MO Maribor, saj lahko vključeni predstavniki invalidov dajejo pobude, izražajo mnenja in hitreje in bolj učinkovito rešujejo nastale težave. MO Maribor podpira delovanje Sveta invalidov, v letu 2019 je MOM za delovanje Sveta invalidov zagotovila 10.000 EUR. Preko Sveta invalidov so občinske službe obveščale invalide o aktualnem dogajanju (posvet o izvajanju razpisov v MOM in drugo). Pomembno podporo in ažurno obveščanje bodo v prihodnjem mandatu imeli invalidi tudi v Mestnem svetu, saj je član Mestnega sveta tudi podpredsednik Društva paraplegikov Podravja Alfred Lasetzky.

12.3. ZAGOTAVLJANJE OBVEŠČANJA O POLITIČNIH TEMAH

Invalidi so o dogajanju na lokalni politični sceni dobro obveščeni. Za redno informiranje invalidov o obravnavanih gradivih prek spletne pošte redno skrbi Služba za delovanje Mestnega sveta MO Maribor. Vsa gradiva, vabila in zapisniki sej so javno dostopni na [uradni spletni strani MO Maribor](#). V Svetu invalidov in med strokovnimi službami MOM poteka izmenjava informacij o aktualnih tematici, ki zadeva tudi invalide.

Predstavniki invalidskih in humanitarnih društev sodelujejo tudi v oblikovanju politike na državni ravni, s članstvom v Svetu invalidov Slovenije, v Svetu FIHO, kot člani raznih komisij ali preko predstavnikov zvez društev.

Društvo distrofikov Slovenije se je zavzelo za uvrstitev Spinraze na listo zdravil, ki jih financira ZZZS, za vse obolele s SMA. Ob sodelovanju tima Pediatrične klinike v Ljubljani, Inštituta za klinično nevrofiziologijo UKC Ljubljana, predvsem pa Združenja za redke bolezni Slovenije je bila po več kontaktih z Ministrstvom za zdravje in ZZZS dosežena odobritev zdravljenja s tem zdravilom za vse oblike Spinalne mišične atrofije in za vse starosti obolelih. Zdravljenje je bilo v Sloveniji najprej odobreno za otroke, ki se tako že skoraj dve leti zdravijo na Pediatrični kliniki UKC Ljubljana, pozitivni učinki zdravljenja pa so vidni pri vseh. Zdravljenje za odrasle obolele, pri katerih ta degenerativna bolezen prav tako napreduje in se jim stanje slabša, je bilo odobreno januarja 2019, prva aplikacija pri odraslem pacientu pa je bila izvedena aprila.

Odobritev učinkovine nusinersen (Spinraza) najprej v ZDA in kasneje v Evropi je bila namreč deležna opazne medijske pozornosti, saj je zdravilo zaradi svoje visoke cene izzvalo prizadevanja obolelih in njihovih svojcev, da bi zdravstvene blagajne v državah krile stroške aplikacije zdravila.

12.4. POSREDOVANJE INFORMACIJ O VOLITVAH IN OMOGOČANJE SVOBODNE ODDAJE VOLILNEGA GLASU

V letu 2019 ni bilo volitev. Pri vsakih volitvah pa se javno objavijo vse informacije o volitvah, tako glede možnosti volitev kot informacije o dostopnih voliščih. Omogočeno je tudi glasovanje na volišču, opremljenim z glasovalno napravo. Vsa volišča v Mestni občini Maribor so dostopna invalidom.

13. OBČINSKI AKTI

Z akcijskim načrtom smo si zadali naslednje naloge:

- 13.1. Posnetek dejanskega stanja izdanih zakonov in pravilnikov v uporabi
- 13.2. Pobude za sprejemanje in izvajanje občinskih aktov
- 13.3. Podpora MOM pri vplivanju na ustrezno urejanje zakonov in aktov na nacionalni ravni
- 13.4. Dostopnost občinskih aktov v pripravi

13.1. POSNETEK DEJANSKEGA STANJA IZDANIH ZAKONOV IN PRAVILNIKOV V UPORABI

Člani delovne skupine Sveta invalidov za področje zakonodaje in ostalih skupin Sveta invalidov so mnenja, da občinski akti, zahvaljujoč dobremu sodelovanju z invalidi v preteklih letih, večinoma ustrezno urejajo invalidska vprašanja in se dobro izvajajo. Po potrebi pa Svet invalidov poda pobudo za spremembo posameznega akta. Občinske službe z invalidi dobro sodelujejo in so tudi pobude Sveta invalidov pozitivno sprejete.

13.2. POBUDE ZA SPREJEMANJE IN IZVAJANJE OBČINSKIH AKTOV

V letu 2019 ni bilo podane nobene pobude za spremembo občinskih aktov. Svet invalidov je podal pet pobud v zadevi dostopnosti, predlog za spremembo seznama TO in pobudo na MDDSZ za podaljšanje vključitve invalidov v programe javnih del.

13.3. PODPORA MOM PRI VPLIVANJU NA USTREZNO UREJANJE ZAKONOV IN AKTOV NA NACIONALNI RAVNI

MOM sofinancira programe invalidskih društev in tako posredno podpira prizadevanje invalidov za izboljšanje enakih možnosti. MOM financira delovanje Sveta invalidov MOM, ki je posvetovalno telo župana in spodbuja aktivno vlogo invalidov pri kreiranju invalidske politike. Svet invalidov MOM v sodelovanju z invalidi tudi daje pobude ministrstvu in javnim ustanovam za spremembo zakonskih aktov na državni ravni.

13.4. DOSTOPNOST OBČINSKIH AKTOV V PRIPRAVI

Občinski akti v pripravi so dostopni javnosti kot gradivo sej Mestnega sveta. Služba za delovanje Mestnega sveta MOM skrbi za redno informiranje invalidov o obravnavanih gradivih prek spletne pošte. Gradiva so objavljena na [spletni strani MOM/gradiva](#) 7 dni pred obravnavo na seji. MOM zaposluje tudi administrativno-tehnično pomoč, ki deluje tudi v informacijski pisarni za invalide.

14. FINANČNA IN VSEBINSKA PODPORA

Z akcijskim načrtom smo si zadali naslednje cilje:

- 14.1. Brezplačna uporaba prostorov MOM
- 14.2. Sofinanciranje programov in projektov invalidskega varstva
- 14.3. Sofinanciranje programov športa invalidov
- 14.4. Sofinanciranje zaposlitev invalidov v programih javnih del
- 14.5. Vsebinska in finančna podpora osveščanju javnosti
- 14.6. Finančna in vsebinska podpora Svetu invalidov

14.1. BREZPLAČNA UPORABA OBČINSKIH PROSTOROV

Mestna občina Maribor nudi invalidom svoje prostore v brezplačno uporabo za seje, predavanja in ostale prireditve, ki jih organizira Svet invalidov MOM ali invalidska društva. Tudi organizacije in zavodi v večinski občinski lasti po potrebi zagotovijo brezplačno uporabo svojih prostorov. Mestna občina Maribor pa oddaja invalidskim društvom v brezplačen najem celotno stavbo Doma invalidskih društev Maribor, v katerem je svoje prostore našlo 10 društev. Na ta način podpira njihova prizadevanja za izboljšanje enakih možnosti za invalide v MOM.

14.2. SOFINANCIRANJE PROGRAMOV IN PROJEKTOV INVALIDSKEGA VARSTVA

SOFINANCIRANJE PROGRAMOV IN PROJEKTOV INVALIDSKIH DRUŠTEV

Sofinanciranje programov invalidskih društev ter drugih organizacij, ki izvajajo programe za invalide, je bilo izvedeno na osnovi dveh javnih razpisov v letu 2019 in sicer »programi za krepitev zdravja« in »socialnovarstveni programi«.

Socialno varstvo

Temeljna izhodišča politike socialnega varstva lokalne skupnosti in zastavljenega finančnega načrta, na področju socialnega varstva v letu 2019 so enaka, kot v predhodnih letih. Sledijo osnovnim ciljem, da se v mestu zagotovijo take razmere in pogoji, ki bodo posameznikom v povezavi z drugimi osebami v družinskem, delovnem in bivalnem okolju omogočali dosegati raven kakovosti življenja, ki bo primerljiva z drugimi v okolju in bo ustrezala merilom človeškega dostojanstva s predpostavko, da je za socialno varnost in svojo blaginjo ter blaginjo družine najprej odgovoren vsak sam. Cilju se bomo približali, ko bomo s programi, projekti in celotnim upravnim delovanjem zagotovili vključenost vseh skupin prebivalstva in posameznikov, ki to potrebujejo, tudi invalidov.

Zakonsko opredeljeni programi:

Družinski pomočnik je oseba, ki invalidni osebi daje pomoč in ima pravico do delnega plačila za izgubljeni dohodek največ v višini minimalne plače. Pravico do izbire družinskega pomočnika so upravičenci na podlagi Zakona o socialnem varstvu uveljavljali pri Centru za socialno delo, ki je vodil postopek in odloči o izbiri določene osebe za družinskega pomočnika na podlagi mnenja komisije (imenuje minister, pristojen za socialno varstvo) ter vodi nadzor nad izvajanjem pravice do družinskega pomočnika. V letu 2019 je bilo konec leta vključenih 38 družinskih pomočnikov.

Pomoč družini na domu je socialno varstvena pravica do storitve, namenjene starim, bolnim in invalidnim osebam, ki lahko s pomočjo varno in dostojno živijo v svojem domačem okolju, tako da se odloži potreba po institucionalnem varstvu. Način financiranja storitve pomoč na domu določa Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev, oprostitev plačil pa Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačevanju socialno varstvenih storitev.

V Mariboru od leta 2001 deluje Javni zavod Center za pomoč na domu Maribor. Ta socialno varstveni zavod, katerega ustanoviteljica je Mestna občina Maribor, v okviru svoje dejavnosti izvaja storitev pomoč na domu kot javno službo in Družabništvo in spremstvo za starejše, bolne in invalidne osebe ter socialni servis. Vključenih je okoli 420 občanov povprečno na mesec. Zaskrbljujoč je trend daljšanja čakalne liste.

Finančno najobsežnejša socialnovarstvena pravica v občinskem programu je institucionalno varstvo. Realizacija znaša okoli polovice celotnega področja proračunske porabe – socialno varstvo. Pravica je opredeljena v Zakonu o socialnem varstvu, Pravilniku o standardih in normativih za opravljanje socialnovarstvenih storitev, Pravilniku o metodologiji za oblikovanje cen socialnovarstvenih storitev in Uredbi o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev in je namenjena starejšim od 65 let in mlajšim invalidnim osebam, ki so se zaradi zdravstvenih, socialnih ali drugih razlogov odločili, da se preselijo v institucijo, stanovanjsko skupino ali drugo družino, ki uporabnikom nadomeščajo ali dopolnjujejo funkcijo doma ali lastne družine. Institucionalno varstvo obsega osnovno oskrbo, socialno oskrbo in zdravstveno varstvo v skladu z veljavno zakonodajo.

Do plačila oz. doplačila oskrbnih stroškov je bilo v zadnjih letih upravičenih okoli 500 oseb mesečno v 35 splošnih socialnih zavodih, kombiniranih zavodih, posebnih socialnih zavodih in stanovanjskih skupinah v okviru javne službe v Polžu, Zvezi sonček, v Medobčinskem društvu sožitje in izven mreže javne službe v skladu z zakonsko možnostjo systemskega reševanja institucionalnega varstva na osnovi pogodb, v sodelovanju s Centrom za socialno delo Maribor, v Ozari, Šentu, Vezi in Zavod Franko.

Občinski programi:

Kot ostale ranljive skupine se invalidi vključujejo v občinske socialnovarstvene programe: Javna kuhinja, Zavetišče za brezdomce, Materinski dom, Varna hiša, Center za preprečevanje odvisnosti, ZRNO, TOTI DCA, ter denarne socialne pomoči in občinske socialnovarstvene subvencije – letovanja otrok, Karitas in Rdeči križ.

Sodelovali smo še v drugih programih aktivne politike zaposlovanja in sicer v programu osebne asistencije pri zaposlitvah v Mariborskem društvu Sonček, Zvezi sonček in društvu YHD .

S samostojnimi pogodbami smo dodatno še sofinancirali prevoze invalidnih oseb Sončku – mariborsko društvo, Društvu paraplegikov severne Štajerske, MD Sožitju in Društvu študentov invalidov.

Sofinanciranje programov invalidskih društev ter drugih organizacij, ki izvajajo programe za invalide je bilo izvedeno na osnovi dveh javnih razpisov v letu 2019 in sicer »programi za krepitev zdravja« in »socialnovarstveni programi«.

14.3. SOFINANCIRANJE PROGRAMOV ŠPORTA INVALIDOV

Posebno pomembna podpora MOM invalidom je sofinanciranje programov športa. Šport je namreč za invalide skupaj s socialnim vključevanjem najpomembnejše področje delovanja. s pomočjo športa invalidi ohranjajo psihofizično stanje ali izboljšujejo zdravje in kondicijo. Prav tako pa je ukvarjanje s športom priložnost za vzdrževanje socialnih stikov in za družabništvo. (gl. tudi tč. 10.4.)

14.4. SOFINANCIRANJE ZAPOSILITEV INVALIDOV V PROGRAMU JAVNIH DEL

Tudi programe javnih del na področju kulture, športa in socialnega varstva so izvajala humanitarna ali invalidska društva ali zavodi in so bili namenjeni populaciji težje zaposljivih, predvsem ranljivih skupin ali invalidov, in jih je v sofinanciranje in naročništvo v letu 2019 prevzela Mestna občina Maribor.

Sodelovali smo še v drugih programih aktivne politike zaposlovanja in sicer v programu osebne asistencije pri zaposlitvah v Mariborskem društvu Sonček in društvu YHD .

14.5. VSEBINSKA IN FINANČNA PODPORA OZAVEŠČANJU JAVNOSTI

Svet invalidov in mariborska invalidska društva so zelo aktivna v ozaveščanju javnosti. MOM podpira ozaveščanje javnosti s sofinanciranjem programov invalidskih in humanitarnih organizacij. MOM finančno podpira tudi programe in skupne akcije ozaveščanja v organizaciji Sveta invalidov, ki potekajo v sodelovanju z invalidskimi organizacijami. Podporo nudi tudi občinska služba za stike z javnostjo in tajništvo Sveta invalidov. V letu 2019 je Svet invalidov na tem področju realiziral naslednje skupne aktivnosti:

- Sodelovanje z ozaveščanjem na Art kampu v okviru festivala Lent
- 10 društev je sodelovalo v ozaveščanju na Dnevu mobilnosti invalidov v okviru Evropskega tedna mobilnosti
- Izdaja 10. številke glasila Svet invalidov
- Sodelovanje na Kariernem sejmju v letu 2019
- Izvedba slavnostne seje Sveta invalidov s posredovanim sporočilom za javnost

Predstavniki medijev so redno poročali o vseh aktivnostih naših srečanj in prireditvev v svojih dnevno informativnih rubrikah in v časopisih.

14.6. FINANČNA IN VSEBINSKA PODPORA DELOVANJU SVETA INVALIDOV

Mestna občina Maribor je v letu 2019 za delovanje Sveta invalidov namenila 10.000 €. S strani MOM je posebej financirana še administrativno-tehnična pomoč Sveta invalidov, ki hkrati deluje v informacijski pisarni za invalide. Večina projektov za realizacijo Akcijskega načrta je financiranih preko služb in uradov MOM, ki te projekte izvajajo. Iz sredstev za delovanje Sveta invalidov se financirajo skupne prireditve (športne igre invalidov, kulturni večer invalidov), akcije ozaveščanja (časopis Svet invalidov, dan mobilnosti invalidov), razne promocijske dejavnosti in tolmač slovenskega znakovnega jezika, ki se zagotovi ob prisotnosti gluhih uporabnikov na teh dogodkih.

15. USPOSABLJANJE STROKOVNEGA KADRA

V Sončku – MDCP se redno udeležujejo konferenc združenja EASPD (Evropsko združenje izvajalcev storitev za ljudi z invalidnostjo), skupaj z Zvezo Sonček. Vseskozi se pri svojem delu poslužujejo smernic združenja ter so pozorni na primere dobrih praks v razvitejših državah Evrope. Doma se redno udeležujejo seminarjev in posvetov. V letu 2019 so skupaj z Zvezo Sonček organizirali dve Usposabljanji za uporabnike in osebne asistente, v Hotelu City v Mariboru. Udeležujejo se tudi seminarjev, okroglih miz in razprav, ki jim posredujejo znanje za bolj uspešnejše delovanje in tudi za pisanje prijav na različne razpise in projekte.

16. SPREMLJANJE IN UGOTAVLJANJE UČINKOV SPREJETIH UKREPOV

V Akcijskem načrtu smo si zadali naloge:

- 16.1. Oblikovanje sistema spremljanja učinkov izvedenih ukrepov
- 16.2. Periodično spremljanje sprejetih učinkov

16.1. OBLIKOVANJE SISTEMA SPREMLJANJA UČINKOV IZVEDENIH UKREPOV

Učinkovito izvajanje Akcijskega načrta za izboljšanje možnosti invalidov v MOM je za invalide izredno pomembno. Tega se dobro zavedamo tako na MOM kot v Svetu invalidov. Svet invalidov ima pomembno nalogo skrbeti za izvajanje akcijskega načrta, prav tako pa za spremljanje in ugotavljanje učinkov sprejetih ukrepov. Svet invalidov in tudi skupine Sveta invalidov svoje delo opravljajo na sejah, o čemer se vodijo zapisniki. Zapisniki in gradiva so poslani vsem članom, objavljeni pa so tudi na spletni strani MOM/invalidi. O delu Sveta se pripravi letno poročilo, ki ga potrdi Mestni svet, pošlje se v vednost vsem članom Sveta in strokovnim sodelavcem in simpatizerjem. Objavljen je tudi na spletni strani MOM/invalidi. O izvedenih ukrepih je javnost obveščena tudi v medijih.

Svet invalidov MOM je v letu 2019 sodeloval pri raziskovalnem delu, vezanem na dostopnost mest za invalide, konkretno za Maribor. Gre za testiranje samoevalvacijskega orodja DIETool, ki ga na univerzi v Bilbao v Španiji razvijajo z namenom, da bi mesta lažje ocenila, kako dostopna so za invalide ter prepoznala vrzeli za nadaljnje delovanje. Pripravljali smo zbir podatkov za Maribor za osebe s posebnimi potrebami. Raziskava je zajemala področje dostopnosti, izobraževanja, sociale, zaposlovanja ... V okviru raziskave smo pridobili tudi nekaj podatkov, pokazalo se je tudi, da za veliko kazalcev ni podatkov oz. se jih ne more pridobiti.

16.2. PERIODIČNO SPREMLJANJE SPREJETIH UČINKOV

Svet invalidov na sejah sprejema sklepe in spremlja njihovo realizacijo ter učinke izvedenih ukrepov, jih primerno ovrednoti in po potrebi spremeni ali doda nove ukrepe. Pri tem aktivno sodelujejo invalidska društva, strokovne službe in institucije MOM. Pomemben pokazatelj učinkovitosti izvedenih ukrepov je tudi odziv občanov, ki vse pogosteje želijo sodelovati in nam posredujejo svoje predloge in mnenja.

Periodično se s pomočjo PR službe MOM spremlja in evidentira tudi pojavnost v medijih. Povezave na prispevke v medijih in fotogalerijo se običajno vključi v poročila o dogodkih.

17. MEDNARODNO SODELOVANJE

Članica Društva študentov invalidov Slovenije se je 21. in 22. 2. 2019 udeležila mednarodne konference o invalidnosti in visokem šolstvu, ki je potekala v Dublinu na Irskem. Njihovi člani pa so se med 12. in 19. 4. 2019 udeležili mednarodne mladinske izmenjave Revise your story, ki je potekala v Bolgariji. V letu 2019 so s pomočjo donacije Študentske organizacije univerze v Mariboru dvema študentoma omogočili nakup nujno potrebnih tehničnih pripomočkov, ki jih potrebujeta pri študiju.

V Društvu CANIS-SLO je bil izredno pomemben projekt vzpostavitve mednarodnega sodelovanja s Turško in Rusko šolo za pse vodnike. V letu 2019 so sodelovanje nadgradili še v smislu izobraževanja novega inštruktorja za pse pomočnike in pse vodnike. Prva dva modula je inštruktor iz Ankare opravil zelo dobro. Vzpostavili so tudi prve stike z Ukrajinsko šolo za pse vodnike in dva predstavnika sta se decembra 2019 tudi odzvala njihovemu vabilu in prišla v Slovenijo na delovni obisk. Z Avstrijsko šolo Fairtraned pa so podpisali pogodbo o dolgoročnem sodelovanju in vzajemnem šolanju psov pomočnikov.

Še vedno aktivno sodelujejo z 28 evropskimi državami - pri evropski standardizaciji na področju psov pomočnikov. Slovenija z svojimi resornim ministrstvom – MDSSZ in Zavod za zdravstveno zavarovanje se še vedno ne vključujeta v tako pomemben projekt za invalide kot je

prav evropska standardizacija za pse pomočnike. CANIS se preko Slovenskega inštituta za standardizacijo SIST (preko katerega je Slovenija aktivno vključena v oblikovanje evropskega standarda CEN TC 452 – Psi pomočniki) redno udeležuje vseh konferenc, dva člana sta tudi eksperta v šestih delovnih skupinah CEN TC 452.

Predstavniki društva Sonček Maribor se redno udeležujejo konferenc združenja EASPD (Evropsko združenje izvajalcev storitev za ljudi z invalidnostjo), skupaj z Zvezo Sonček. Vseskozi se pri svojem delu poslužujejo smernic združenja ter so pozorni na primere dobrih praks v razvitejših državah Evrope.

III. SKLEPNE MISLI

MNENJA INVALIDSKIH DRUŠTEV O URESNIČEVANJU AKCIJSKEGA NAČRTA

DRUŠTVO PARAPLEGIKOV PODRAVJA

S posameznimi projekti, z akcijami osveščanja, s prostovoljnim delom in potrpežljivostjo smo skupaj izboljšali veliko stvari. Čeprav še vedno ostajajo mnoge ovire, ki jih je potrebno premostiti, pa nas razveseljuje dejstvo, da se tudi meščani vse bolj zavedajo, da smo skupnost ljudi, ki imamo vsak svoje potrebe. In uresničevali jih bomo z medsebojno strpnostjo in spoštovanjem.

Menimo, da je ustanovitev delovnih skupin, ki pokrivajo različna področja akcijskega načrta, pomembna pridobitev za uresničevanje že zadanih ciljev in iskanja novih možnosti za izboljšanje položaja invalidov. V društvu si prizadevamo, da bi naši strokovni sodelavci, kot tudi člani, še naprej aktivno sodelovali pri različnih pobudah, akcijah in aktivnostih, ki se izvajajo v okviru Sveta invalidov Mestne občine Maribor. Izpolnjuje se tudi konkreten namen ustanovitve Sveta invalidov. Izboljšal naj bi se pretok informacij in idej med mestnimi službami in invalidskimi organizacijami. Vsebina in oblika sodelovanja nedvomno deluje, kar dokazujejo tudi številne urejene izboljšave v mestu.

V mestni občini se odpravlja številne arhitektonske ovire; urejevanje pločnikov, vgrajujejo se potrebne klančine, večja se število parkirnih prostorov za gibalno ovirane osebe itd. Za red in preprečevanje zlorab na teh mestih, pa gre tudi pohvala mestni redarski službi.

Lahko smo zadovoljni z doseženo letno realizacijo programov, ki so bili dobro načrtani. Ugotavljamo lahko, da so nujno potrebni za nenehno približevanje vključenosti v družbeno skupnost naših članic in članov.

Predsednik društva
Boris Klep

DRUŠTVO DISTROFIKOV SLOVENIJE, ŠTAJERSKO-PREKMURSKO POVERJENIŠTVO

Ker se Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov ne uresničuje dovolj so človekove pravice invalidov ogrožene zaradi visoke stopnje revščine in socialne izključenosti, zmanjšanja obsega financiranja posebnih socialnih programov invalidskih organizacij in nezadostnega posvetovanja z invalidskimi organizacijami v postopkih priprave in izvajanja zakonodaje in politik. Veliko več truda je pa potrebnega pri odpravi ovir v glavah, v nas samih, v dojemanju realnosti skupnega življenja, v katerem naj ne bo nihče prezrt, nerazumljen, socialno izključen ali celo diskriminiran, da bo spoštovan kot osebnost. Če pogledamo realizacijo projekta »Občina po meri invalidov« v Mestni občini Maribor, lahko ugotovimo, da je bilo v preteklem

letu veliko narejenega, a zavedati se moramo, da bomo le s skupnim sodelovanjem invalidskih organizacij, ustanov in občine lahko naredili v prihodnje še več za boljši položaj invalidom ter občanov.

Dejan Šamperl
koordinator Štajersko-prekmurskega
poverjenišva

SONČEK – MARIBORSKO DRUŠTVO ZA CEREBRALNO PARALIZO

Društvo je zelo zadovoljno, da so 1.1.2019 začeli veljati Zakon o osebni asistenci, Zakon o socialnem vključevanju in Zakon o zgodnji obravnavi predšolskih otrok. Tako se življenje ljudi z oviranostmi bistveno izboljšuje in dviguje se ekonomski status.

Še naprej pa si kot društvo Sonček, vključeno v Zvezo Sonček, prizadevamo za izboljšanje položaja gibalno oviranih ljudi na vseh področjih socialne varnosti, kot tudi na drugih področjih (zdravstvo, ekonomija, šolstvo, šport, ipd.), predvsem pa si želimo enakopraven položaj v družbi.

Predsednica Društva
Lidija Šestak Zorič

MEDOBČINSKO DRUŠTVO CIVILNIH INVALIDOV VOJN MARIBOR

Člani Medobčinskega društva civilnih invalidov vojn Maribor ocenjujemo projekt »Občina po meri invalidov« pozitivno, saj pripomore k enakopravni udeležbi invalidov na številnih dogodkih in aktivnostih v mestu oz. lokalni skupnosti, pa tudi k prepoznavnosti invalidskih organizacij.

Tudi v bodoče si želimo nadaljnjega sodelovanja z MOM kot nosilko aktivnosti preko Sveta invalidov, saj je to pot, ki pelje k zagotovitvi kvalitetnejšega življenja nas invalidov, kakor tudi drugih prebivalcev v lokalnem okolju.

predsednik MDCIV MB
Leon Pilinger

DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH PODRAVJA MARIBOR

V Društvu gluhih in naglušnih Podravja Maribor bomo še naprej aktivno sodelovali z Mestno občino Maribor v projektu »Občina po meri invalidov«, saj se zavedamo pomena osveščanja širše javnosti o življenju invalidov sluha v svetu tišine in hkratnega medsebojnega sodelovanja z vsemi invalidskimi in humanitarnimi organizacijami in javnimi institucijami. Ob tem moramo izpostaviti vodstvo Mestne občine Maribor, ki s svojim delovanjem strokovnih služb občine podpira naša skupna prizadevanja za zagotavljanje boljših pogojev za vključevanje v življenje in družbo vseh prebivalcev in še posebej invalidov sluha.

Ernestina Savski
predsednica

DRUŠTVO DOM INVALIDSKIH DRUŠTEV MARIBOR

Aktivno sodelovanje z Mestno občino Maribor v projektu »Občina po meri invalidov«, je za Društvo Dom invalidskih društev Maribor posebej pomembno, saj se zavedamo pomena dobrega medsebojnega sodelovanja z vsemi invalidskimi in humanitarnimi organizacijami ter javnimi institucijami ter učinkov, ki jih ima takšno dobro medsebojno sodelovanje. Veseli nas, da je naše delo prepoznavano tudi v vodstvu Mestne občine Maribor, ki z delovanjem župana in mestne uprave občine še naprej podpira naša skupna prizadevanja za zagotavljanje boljših pogojev za vključevanje v življenje in družbo vseh invalidov Maribora.

Milan Kotnik,
predsednik Društva Dom
invalidskih društev Maribor

MEDOBČINSKO DRUŠTVO SOŽITJE – DRUŠTVO ZA POMOČ OSEBAM Z MOTNJAMI V DUŠEVNEM RAZVOJU MARIBOR

Medobčinsko društvo Sožitje – društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Maribor je prostovoljno, neodvisno, nestransko, invalidsko, interesno društvo s socialno-človekoljubnimi cilji in društvo za napredek skupne in posamične skrbi za osebe z motnjami v duševnem razvoju, njihove starše, zakonite zastopnike in člane družin. Mestna občina Maribor ima status občine po meri invalidov, vsled tega zelo uspešno deluje Svet invalidov Mestne občine Maribor, ki je posvetovalni organ župana.

Skozi deset let delovanja Sveta, smo uspeli s predlogi, pripombami in ukrepi na različnih področjih izboljšati pogoje življenja invalidnim osebam v občini Maribor. Tudi v prihodnje si želimo tesnejšega sodelovanja z mestno upravo in županstvom za realizacijo nešteti težav in problemov, na katere opozarjamo že več let. S skupnimi naporami bomo realizirali zastavljene naloge v korist oseb s posebnimi potrebami. Društvo Sožitje zelo dobro sodeluje z MOM, še posebej s sektorjem sociala, kateri prislужnejo našim težavam in problemom, ter jih rešujemo v obojestransko korist.

Predsednik MD Sožitje Maribor
Martin Benko

SEZNAM PRILOG

Priloga 1: Časnik Večer o kulturnem večeru invalidov 2019

Priloga 2: Glasilo Svet invalidov, 10. številka

Priloga 3: Sporočilo za javnost

Priloga 4: Poročilo o osveščanju na OŠ Sveta trojica

Priloga 5: Poročilo o posvetu »Dobre prakse zaposlovanja invalidov«

Priloga 6: Poročilo o 10. Kulturnem večeru invalidov

Priloga 7: Poročilo o 10. Športne igre invalidov